СВАБОДА
№8 1—7 сакавіка 1994 г.
Кошт 50 рублёў

ГОД ЗАСНАВАНЬНЯ 1902
ВЫХОДЗІЦЬ З 1990

Галоўны рэдактар Ігар ГЕРМЯНЧУК
Заснавальнік Павал ЖУК
Выдавец «Газэта СВАБОДА», Ltd.

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
220088, Менск,
вул.Іванаўская, 56

Парад хлусьні

Кебіч зноў перамог

У той час, калі многія выданьні захапляюцца рознымі музычнымі хіт-парадамі, вызначаючы, хто зь сьпевакоў найбольш падабаецца публіцы, СВАБОДА вырашыла не адставаць ад павеваў сучаснасьці і завесьці свой «Віт-парад». Аднак, у адрозьненьне ад музыкаў, нашыя «героі» сьпяваюць зусім іншыя — палітычныя песьні, і нярадка голас іхны ажно зрываецца ад фальшу. Штомесяц СВАБОДА будзе ўзнагароджваць такіх «артыстаў» прызавым мейсцам у нашым конкурсе. Мы не зьбіраемся лавіць асобныя хлусьлівыя фразы і выказваньні: заслужыць права знаходзіцца ў «Віт-парадзе» можна толькі безупыннаю маной, хлусьнёй як жыцьцёвым прынцыпам, стылем паводзінаў і ладам жыцьця.

Дык вось, на вяршыню параду ў лютым намі заканамерна і безальтэрнатыўна ўзьнесены прэм'ер-міністар **Вячаслаў Кебіч**. Ягоная перамога была поўнаю і пераканаўчаю. Мяркуйце самі: «да 15 сьнежня на мяжы з Расеяй будуць зьнятыя мытныя пошліны» (мытны кантроль толькі ўзмацняецца), «у сьнежні я прадстаўлю рэарганізацыю ўраду» (уся рэарганізацыя зьвялася да нараджэньня новай прыказкі «Данілаў — гэта ня прозьвішча, гэта — пасада»), ну, і вышэйшы «пэрл» — кожныя 2—3 тыдні заяўляць, што «у бліжэйшыя дні адбудзецца аб'яднаньне грашовых сыстэмаў». Думаю, Кебіч мае ўсе шанцы быць пастаянным прэтэндэнтам на вышэйшыя пазыцыі ў «Віт-парадзе».

Другое мейсца ў найвастрэйшай канкурэнцыі з прэм'ерам заняў **Вярхоўны Савет**. Здаецца, мы яшчэ неаднаразова пачуем, што «заява — гэта яшчэ не закон», а лістапад амаль тое ж самае, што сакавік (паўсюль зіма побач).

Пачэснае трэцяе мейсца мы



аддаем намесьніку міністра фінансаў **Мікалаю Лісаю**. Ён так зацята на сэсіі ВС абараняў і тэарэтычна абгрунтоўваў неабходнасьць давесьці сёлета агульную лічбу зьнешняга доўгу да 2 млрд. даляраў, што пачаў нават блытацца з арыфмэтыкай. За словамі Лісая, на кожнага жыхара Беларусі прыпадае не па 200 даляраў доўгу, як гэта ёсьць папраўдзе (2 млрд. даляраў падзяліць на 10 млн. жыхароў), а ўсяго толькі... 4 даляры. Маўляў, крэдыты мы бярэм ажно да 2023 г. Забыўся, аднак, таварыш намесьнік як пра бягучыя працэнты, так і, галоўнае, пра тэмпы «крэдытызацыі»: кожны год па мільярду.

Калі ўявіць, што гэты ўрад застанецца да 2023 г. і будзе пазычаць грошы з той жа хуткасьцю, то праз 30 гадоў Беларусь з усёю тэрыторыяй і багацьцямі можна будзе проста купіць за ейныя даўгі. Але, дзякуй Богу, гэтаму ўраду нядоўга засталося.

Віт



У Вярхоўным Савеце прымаюць Канстытуцыю. Мечыслаў Грыб віншуе старшыню падліковай камісіі Віктара Ганчара з удала вынайдзенай працэдурай.

ТV тыдзень

Пажарнікі застрайкавалі

На Віцебскім вытворчым аб'яднаньні «Даламіт» застрайкавалі пажарнікі.

На працягу апошніх трох месяцаў ім не плацілі заробку, і «цярпеньне лопнула». А 8-й гадзіне раніцы на пажарных машынах яны падрулілі пад вокны дырэктарскага кабінэту і разгарнулі лёзунгі: «Падтрымліваем страйк», «Патрабуем выплаты заробку». Дырэктар завода Уладзімер Грыгор'еў (былы першы сакратар Віцебскага абкаму КПБ) перапалохаўся, што могуць застрайкаваць астатнія, і даў каманду неадкладна выплаціць пажарнікам 11 мільёнаў. Яны ахайна скруцілі плякаты і пайшлі атрымліваць грошы.

Васіль ІГНАЦЕНКА

У Слонім прыехала Апазыцыя

Мінулае суботы (26 лютага) у Слоніме адбылася сустрэча з дэпутатамі Апазыцыі Зянонам Пазьняком, Уладзімерам Заблоцкім, Лявонам Баршчэўскім. Заля раённага Дома культуры была перапоўненая — сабралася каля 900 чалавек.

Судзіліся шэсьць месяцаў

Адміністрацыя менскага заводу ЭВМ імя Арджанікідзэ, якая незаконна звольніла з працы старшыню заводзкага Свабоднага прафсаюзу Уладзімера Рыхліка, павінна выплаціць яму грашовую кампэнсацыю за 6 месяцаў вымушанага прагулу. Рашэньнем суда прафсаюзны актывіст зь 1 сакавіка адноўлены на працы.

Салігорскія шахцёры — басьнійскім гарнякам

Незалежны прафсаюз гарнякоў распачаў у Салігорску збор гуманітарнай дапамогі (лекаў, харчаваньня, адзеньня і г.д.) басьнійскім шахцёрам.

Бог ня роўна дзеле

Рабочым менскага завода «Транзыстар» днямі падвысілі зарплату на 50—70%. Аднак ня ўсім.

Тым, хто ўваходзіць у Свабодны прафсаюз, далі толькі сымбалічную падвышку — на 15%.

Забойцу Арцымені будзе шукаць генэрал

23 лютага на ўрачыстым сходзе ў Гарадзенскай абласной управе КДБ быў зачытаны загад аб падвышэньні некаторых супрацоўнікаў у званьні. Начальнік управы палкоўнік Сьцепаненка атрымаў генэральскія нарплечнікі. А ўвогуле апошнім часам некаторыя супрацоўнікі абласнога КДБ пішуць рапарты і звальняюцца. Іх ахвотна бяруць на працу ў камэрцыйныя структуры і плоцяць добры заробак.

Гельфанд перамог Адамса

Беларускі гросмайстар Барыс Гельфанд выйграў 1/8 фіналу чэмпіянату сьвета (паводле вэрсіі FIDE) у англічаніна Адамса. Адразу пасьля гэтага ён зьехаў зь Вялікабрытаніі на камэрцыйны турнір у Гішпанію — разам з жонкаю Адамса. Спадар Адамс паведаміў арганізатарам чэмпіянату, што ня зможа ўдзельнічаць у далейшых гульнях з прычыны «маральнай траўмы».

Паведамленьні нашых карэспандэнтаў

Пачым Marlboro, Уладыка?

Апошнім часам ведамства мітрапаліта Філарэта ўсё часьцей фігуруе ў сумнеўных фінансава-камэрцыйных справах.

У матар'ялах Кантрольнай палаты чытаем, напрыклад: «Фірма «Эксма» пры Патрыяршым экзархаце мітрапаліта Філарэта атрымала ліцэнзію на вываз 150 тыс. тонаў аміячнай салетры на 9 млн. даляраў пры ўмове паставак у рэспубліку збожжа, цукру, дрэваапрацоўчага абсталяваньня. Фактычна ж увезены 1 млн. цыгарэтаў «Marlboro» і легкавы аўтамабіль. Нягледзячы на тое, што фірмаю парушаны ўмовы ліцэнзіі і ня дадзены зьвесткі пра выкананьне кантракту, Дзяржзьнешэканомсувязі змог толькі прыпыніць яе зьнешнеэканамічную дзейнасьць».

І ўсё ж бізнэс ідзе, відаць, ня дужа пасьпяхова, таму (цытуем): «У парушэньне арт. 7 Закона «Аб свабодзе веравызнаньня і рэлігійных арганізацыях», якім вызначана, што дзяржава не фінансуе дзейнасьць рэлігійных арганізацыяў, Савет Міністраў сваім распараджэньнем ад 31.05.93 г. выдзеліў з рэзэрвовага фонду 70 млн. рублёў Беларускаму Экзархату...» А можа, экзархат стаў у нас ужо 35-м міністэрствам?

Мікола ГРЫНЯВІЦКІ

Ура! У нас зьявіўся яшчэ адзін генэрал

22 лютага гэтае званьне атрымаў дэпутат ВС 42-гадовы Валеры Паўлаў, які ўзначальвае саўмінаўскую Управу «па каардынацыі дзейнасьці» МУС, КДБ, войска і інш., у тым ліку ТСТА (былое ДОСААФ.)

М.Г.

Хто піша тосты за прэм'ера

Цікава час ад часу чытаць афіцыйныя паперы. Шмат новага можна даведацца. Напрыклад, тое, што нашаму шаноўнаму прэм'ер-міністру ягоныя падначаленыя зь Міністэрства замежных справаў не давяраюць казаць на афіцыйных цырымоніях што-небудзь «ад сябе» — усё з паперкі. Нават тосты.

Каб вы ўпэўніліся ў гэтым, працытую хаця б «Программу пребывания в Республике Беларусь Валдиса Биркавса, премьер-министра Латвийской Республики» (усе цытаты на мове арыгіналу). Разьдзел «Официальный завтрак от имени Председателя Совета Министров». Чытаем: «Обмен тостами предусматривается в начале завтрака. Первым произносит тост В.Ф.Кебич. Текст тоста готовит МИД». Нават шкада становіцца Вячаслава Францавіча — ён, кіраўнік ураду, павінен «агучваць» тосты, напісаныя нейкім чыноўнікам з МЗС. Адзінае, што можа яго суцешыць, — тое, што не аднаму яму прыходзіцца вытрымліваць гэтакі «дыктат» з боку МЗС: спадар Біркаўс падчас візыту на Беларусь, відаць, таксама ў поўнай меры адчуў апеку з боку нашага зьнешнепалітычнага ведамства. Чаго вартая хаця б наступная фраза з усё той жа «Программы пребывания...», распрацаванай міністэрствам і зацьверджанай Кебічам: «Премьер-министр и Председатель Совета Министров обходят строй роты почётного караула (падчас прыбыцьця В.Біркаўса ў аэрапорт — Я.К.) в сопровождении начальника отдела государственного протокола. После обхода строя возвращаются к середине строя. Премьер-министр приветствует роту (говорит «здравствуйте»)»...

Ян КАМОЦКІ

Мясьніковіч стаў кандыдатам

25 лютага першы намесьнік старшыні Саўміну Міхаіл Мясьніковіч стаў кандыдатам эканамічных навук.

Абараняўся ён у Беларускім дзяржаўным эканамічным унівэрсытэце, прарэктар якога Міхаіл Платніцкі быў навуковым кіраўніком дысэртанта. Тэма ягонай працы «Умовы і фактары станаўленьня рынкай экономікі ў Рэспубліцы Беларусі». Усе дзесяць членаў камісіі аднагалосна аддалі свае галасы віцэ-прэм'еру.

Зрэшты, у посьпеху М.Мясьніковіча ніхто не сумняваўся — ня кожны ж дзень абараняюцца такія людзі. Малайцы, што знаходзяць час яшчэ й на дысэртацыі. Дарэчы, кандыдат эканамічных навук Вячаслаў Кебіч, па нашых зьвестках, піша доктарскую дысэртацыю.

І.І.



Кватэры з аўкцыёну

У Горадні адбыўся першы аўкцыён продажу камунальнай маёмасьці.

З дванаццаці аб'ектаў прадалі восем. Цікава, што некаторыя, здавалася б, прынадныя будынкі, разьмешчаныя ў цэнтры, ніхто не пажадаў набыць. Удзельнікі таргоў асабліва змагаліся за чатыры трохпакаёвыя кватэры, якія пайшлі з малатка за суму ад 85 да 95 млн. рублёў. Атрымалася, што на гарадзкім аўкцыёне кватэры каштавалі таньней, чым на «чорным рынку», дзе за трохпакаёвую бяруць ужо 18 тыс. даляраў. Усяго на аўкцыёне было зароблена 785 млн. рублёў, агульны пачатковы кошт аб'ектаў быў перавышаны на 363 млн. руб. Такім чынам, будзе чым выплаціць заробкі тым жа працаўнікам выканкаму. Аўкцыён, аднак, паказаў, што ў гараджанаў ня так шмат грошай, а хто іх мае — не заўсёды можа падаць дэкларацыю аб сваіх прыбытках.

Сяргей АСТРАЎЦОЎ

Ці здасца Бабруйская крэпасьць?

Паводле Закону «Аб ахове і зьберажэньні гістарычна-культурнай спадчыны» армія і ўнутраныя войскі ня маюць права карыстацца помнікамі матар'яльнай і духоўнай культуры. Да чаго гэта прыводзіць, відаць на прыкладзе ўнікальнага помніка абарончай архітэктуры — Бабруйскай фартэцыі.

Вайскоўцы дазволілі рэстаўратарам правесьці інвэнтарызацыю пабудоваў, але дапусьцілі не да кожнай. Цяпер тут налічваецца каля 40 аб'ектаў, якія яшчэ магчыма зьберагчы. Аднак практычна зьнішчаныя адзіныя на Беларусі фартыфікацыйныя забудовы, бо вайскоўцам спатрэбілася роўная тэрыторыя (0,7 га) пад будаўніцтва гаражоў. На культурным пласьце пабудаваныя склады. Рэшткі валоў ператорваныя ў памыйныя ямы. Казэматы прыстасаваныя пад сьвінарнік. Будынкі казармаў і шпіталя знаходзяцца ў больш-менш прыстойным выглядзе. А ў Езуіцкім касьцёле разьмяшчаецца гаўптвахта. Як лічаць рэстаўратары Н.Міронава і В.Кукуня, касьцёл яшчэ захаваў сваю культурную адметнасьць, і яго варта было б перадаць вернікам.

Галоўны архітэктар Бабруйска С.Дзьякаў кажа, што «вайсковы статут і матар'яльнае становішча не дазваляюць салдатам і афіцэрам ставіцца да помніка як належыць. Ахоўваць яны нічога ня будуць. Яны выконваюць свой вайсковы абавязак і ўсё. Цяжка патрабаваць ад вайскоўцаў займацца тым, чым павінна займацца дзяржава».

Аднак калі арандатар не выконвае закон, то дзяржава павінна забраць помнік назад. Зрабіць гэта можна толькі на ўзроўні ўраду. Але ў Саўміне пра гэта й слухаць ня хочуць. Між тым спэцыялісты лічаць, што неабходна як найхутчэй выселіць вайскоўцаў з Бабруйскай фартэцыі, інакш «ёй будзе магіла».

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Саюз афіцэраў папярэдзілі. Але за што?

З дакумантаў Міністэрства юстыцыі карэспандэнт СВАБОДЫ даведаўся цікавыя падрабязнасьці пра жыцьцё Саюзу афіцэраў.

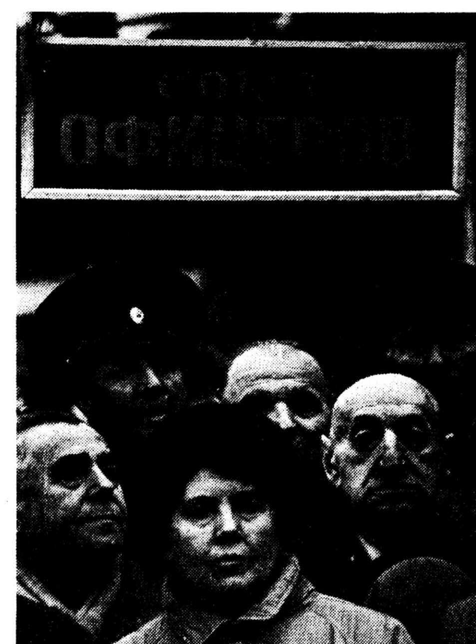
Напрыканцы мінулага году Міністэрства юстыцыі, як вядома, пасьля настойлівых патрабаваньняў грамадзкасьці займалася праверкаю дзейнасьці Саюзу афіцэраў, які падазраваўся ў падтрымцы кастрычніцкага мяцяжу Хасбулатава-Руцкога. Тады Саюзу афіцэраў было вынесена «папярэджаньне за парушэньне статутнай дзейнасьці». Аднак за якія канкрэтныя парушэньні «папярэдзілі», міністэрства не палічыла патрэбным паведаміць грамадзкасьці.

Між тым было выяўлена, у прыватнасьці, наступнае: «У сакавіку 1993 г. на паседжаньні выканкаму Саюзу афіцэраў прынята рашэньне аб стварэньні службы бясьпекі і сыстэмы апавяшчэньня на прынцыпе «пяцёрак». На гэтым жа паседжаньні ўнесена прапанова аб стварэньні ў раёнах дзясятак, паўротаў і ротаў».

Як адзначаюць нашыя крыніцы ў Міністэрстве юстыцыі, праверка праводзілася досыць фармальна, бо з Саўміну далі каманду «не усердствовать». Таму былі прагледжаныя толькі афіцыйныя паперы Саюзу.

«Ніхто не займаўся грунтоўнаю праверкай іхнай дзейнасьці», — заявіў чыноўнік міністэрства.

Зрэшты, на такога кшталту праверкі праваахоўныя органы ня маюць часу. У іх ёсьць кім займацца — БЗВ, страйкамамі, Свабоднымі прафсаюзамі, незалежнаю прэсаю... А з-за Народнага Фронту дык начамі ня сьпяць. Шукаюць, як бы гэта іх забараніць. БЗВ, праўда, ўжо забаранілі за пару дзён. Хто наступны? Ясна, што Саюзу афіцэраў нічога не пагражае.



ПОШТА

Уважаемый редактор!

Более безграмотной, безобразной газеты как Ваша я не встречала.

Действительно, если Вы не умеете грамотно писать и выпускать газету, её надо закрыть.

Никто не говорит и не пишет Менск. Что в белорусском языке нет буквы «е», что Вы почти всюду вместо е пишете «э»?

На каком основании и по каким правилам Вы пишете: Эўропа, газэта, генэральны, кабінэт, калёна — а не калона прэзідыюм — а не прэзідыум. А между двумя согласными внутри слов не нужен мягкий знак: не сьмерць — а смерць, не зьвесткі — а звесткі, не судзьдзі — а суддзі, не няшчасьці — а няшчасці.

Нельзя так безобразно, безграмотно писать.

Возмите специалиста себе в редакцию. и тогда выпускайте.

На всю Вашу газету у меня не хватило терпения, чтоб прочитать.

Пракурор патрабуе зноў склікаць сэсію

Пракуратура Гарадзенскай вобласьці настойвае, каб галоўны архітэктар горада Ўладзімер Лытаў быў зьняты з пасады

На лютаўскай сэсіі гарадзкога Савету гэтая прапанова не знайшла водгуку ў дэпутацкіх шэрагах. Трціна народных абраньнікаў увогуле адсутнічала, а з астатніх таксама амаль трэцяя частка ня выказалася ані за (усяго 24 галасы), ані супраць. Не атрымалася нават «пакараць» сп. Лытава вымоваю (35 галасоў — за), і ён застаўся кіраваць архітэктурнаю службаю надалей. Такім чынам, дэпутаты абачліва ня сталі псаваць дачыненьні з гэткім патрэбным чалавекам.

Рэч вось у чым. Прыканцы 1990 г. сп. Лытаў за 133 руб. прыдбаў камяніцу ў старой частцы горада, якая ахоўваецца дзяржаваю. Зруйнаваў набытак, пабудаваў на тым мейсцы двухпавярховую творчую майстэрню і зарэгістраваў яе як прыватную ўласнасьць. Адразу потым частку памяшканьня здаў у наём малому прадпрыемству «Акма». Пасьля «Акма» атрымала 5-гадовыя правы на арэнду камянічкі, якая стаяла побач, а праз некаторы час разбурыла яе без дазволу ўладаў (каб пабудаваць новую, але нічога не пабудавала).

Аднак усё было «ціха й сьвята», паколькі «Акма» спраўна плаціла арэндную плату за дамок, які ўжо не існаваў. Яшчэ раз паспрыяў і сп. Лытаў, дамогшыся рашэньня гарвыканкаму аб перадачы разбуранай камянічкі на баланс «Акмы», прычым бясплатна. Вось такое «разьдзяржаўленьне» адбылося дзякуючы галоўнаму архітэктару. А дом з мансардаю, 1882 г. пабудовы і плошчаю 124 кв. мэтры, як мы ўжо казалі, папросту зьнік з вул. Гараднічанскай (былая Энгельса).

Пракуратура завяла крымінальную справу па факце зруйнаваньня дома ў старым квартале, які знаходзіцца пад аховаю дзяржавы. Бадай, першая ў Беларусі падобная справа! Цікава, што абласны гаспадарчы суд напачатку адмовіўся задаволіць судовы пазоў. Маўляў, дом быў ня дом, а абы-што. Пракурор апратэставаў гэтае рашэньне, пасьля чаго прынялі новае: з «Акмы» спагналі балансавы кошт разбуранай камяніцы — спачатку 1 млн. рублёў, а затым яшчэ 13 мільёнаў.

Закон абмяжоўвае дзяржаўных службоўцаў у прадпрымальніцкай дзейнасьці. Спадар жа Лытаў выконваў у сваёй творчай майстэрні замовы прадпрымальнікаў, атрымліваючы ад іх плату, а таму «не заўважаў» парушэньняў закону зь іхнага боку...

Калі запахла паленым, галоўны архітэктар 1 кастрычніка 1993г. узяў дый прадаў сваю майстэрню нейкаму сп. Майсееву. Мінулая сэсія пакінула ў душы сп. Лытава толькі спалох. Гавораць, што ён мае ўплывовага сябра-заступніка. Вельмі магчыма, бо сп. Лытаў дагэтуль застаецца на пасадзе і ўваходзіць у склад гарвыканкаму.

Як стала вядома, днямі гарадзенскія ўлады атрымалі афіцыйную паперу ад пракурора вобласьці Цярэшчанкі. Ён патрабуе зноў склікаць сэсію (нечарговую) і на падставе заканадаўства прыняць захады да сп. Лытава, зь дзейнасьці якога мы разгледзелі толькі адзін эпізод. Калі ж патрабаваньне ня будзе выканана, дык пракурор папярэджвае, што ён мае паўнамоцтвы паставіць пытаньне аб роспуску Савету, які не выконвае законы. Вось гэта быў бы прэцэдэнт! Зноў запахла паленым.

Адам ЗАНЕЎСКІ



Менск, Пляц Незалежнасьці. Грыбны сэзон.

Скандал

Брыльлянтавая нага падпалкоўніка

Скандал, як і бяда, таксама адзін ніколі ня ходзіць. Не пасьпелі яшчэ цалкам супакоіцца жарсьці вакол кватэрных махінацыяў начальніка Цэнтральнага РАУС Менска народнага дэпутата Віктара Русака (артыкул «Кватэра для жонкі. Чужой» быў зьмешчаны ў леташнім лютаўскім нумары СВАБОДЫ), а ў згаданым райаддзеле міліцыі зьявіўся новы парушальнік закону.

Эстафэту законанеслухмянасьці ад свайго любага кіраўніка літаральна праз некалькі месяцаў пераняў начальнік ДАІ Цэнтральнага раёну дэпутат мясцовага Савету падпалкоўнік Ігар Роскач. Праўда, адрозна ад Віктара Русака, які за незаконныя дзеяньні дзеля «выбіваньня» кватэры абмежаваўся толькі вымоваю, бо Генэральны пракурор Васіль Шаладонаў не палічыў патрэбным узбуджаць крымінальную справу супраць калегі-парлямантара, Ігар Роскач усё ж не ўтрымаўся ў начальніцкім крэсьле. Кіраўнік УУС Менгарвыканкаму Барыс Пілiпенка звольніў дaішніка. За што? Пра гэта варта распавядаць падрабязна, бо зараз сп. Роскач спрабуе абскардзіць рашэньне генэрала Пiлiпенкі ў судзе і заняць ранейшае «хлебнае» мейсца.

Але пра ўсё спачатку.

Дык вось. 6 лютага мінулага году падпалкоўнік Роскач гасьцяваў у сваіх бацькоў у Бабруйску. Натуральна, выпіў кілішак-другі, а потым вырашыў дапамагчы ў гаспадарцы. І трэба ж такому здарыцца — зламаў нагу. Вядома, хворага з такою сур'ёзнаю траўмаю завезьлі ў тамтэйшую паліклініку, там ён атрымаў першую дапамогу. Словам, няшчасны выпадак. І падпалкоўнік міліцыі таксама чалавек. Ну, выпіў, пасьлізнуўся, упаў, ачухаўся — гіпс, з кім не бывае.

У падобных выпадках звычайны сумленны чалавек ня стаў бы шукаць выгады. А наш герой адразу ж распачаў хітрую гульню, яшчэ ляжачы ў бальнічным ложку. Напачатку падмануў дактароў, падаўшы ім як свае зьвесткі свайго стрыечнага брата, які таксама жыве ў Менску. Асьцерагаўся, што на працы за атрыманьне траўмы ў нецьвярозым стане не дадуць бюлетэню, ды і ўвогуле па галоўцы не пагладзяць. Хаця бабруйскія дактары чамусьці забыліся адзначыць у даведцы, што спадар Роскач зламаў нагу «па п'янцы». А таму, вярнуўшыся дамоў, ён выправіў інцыялы ў даведцы (балазе прозьвішчы супалі) і сьмела накіраваўся ў паліклініку МУС. Там на падставе тлумачэньняў самога хворага ягоную траўму прызналі пабытоваю і выдалі на два з паловай месяцы лісток непрацаздольнасьці.

Іншы, відаць, радаваўся б і такому завяршэньню «п'янай» хваробы — мала таго, што пазьбег непрыемных тлумачэньняў на працы, ды яшчэ і бюлетэнь дзяржава аплаціла. Але Ігар Роскач вырашыў не спыняцца на дасягнутым. Скеміў, чаго вартыя некалькі дзясяткаў тысяч «бальнічных» рублёў, калі ёсьць цудоўны шанец зарабіць на няшчасным выпадку прыкладна тры мільёны. Рэч у тым, што згодна з законам «Аб міліцыі» за атрыманую на службе траўму гэткай цяжкасьці Белдзяржстрах абавязаны выплаціць пацярпеламу дапамогу ў памеры ягонага трохгадовага грашовага забесьпячэньня.

Праўда, зараз сп. Роскач сьцьвярджае, што нават у думках ня меў падмануць дзяржаву на пару мільёнаў. У такім разе зусім не зразумела, навошта ён 20 красавіка 1993 г. зьвярнуўся з рапартам на імя начальніка Цэнтральнага РАУС Віктара Русака, у якім «перакваліфікаваў» сваю «пабытовую» траўму на службовую. Маўляў, 5 лютага добрасумленна ахоўваў парадак на вул. Арлоўскай у Менску і зламаў нагу. Прычым у лістку непрацаздольнасьці і сапраўды зьявіўся запіс «вытворчая траўма».

І што б вы думалі — начальства паверыла. Пасьля фармальнага дасьледаваньня намесьнік начальніка Цэнтральнага РАУС вынес заключэньне, што падпалкоўнік Роскач пацярпеў пры выкананьні службовых абавязкаў. Дзіўна нават, чаму такога самааддана начальніка раённай ДАІ кіраўніцтва РАУС не прадставіла яшчэ да ўрадавай узнагароды. Чалавек жа «зламаўся» на рабоце і нават не пакінуў баявы пост, а назаўтра прымудрыўся з такім «раненьнем» заехаць у Бабруйск. Але для нашага героя досыць было, відаць, і аднаго даверлівага заключэньня, зь якім ён неадкладна накіраваўся ў Цэнтральную вайскова-лекарскую камісію МУС Беларусі. Пэўна, гэтым разам прадпрымальны падпалкоўнік ужо ня меў сумневу ў тым, што ягоны плян удасца ажыцьцявіць.

Аднак фартуна адвярнулася ад Роскача. Камісія МУС засумнявалася ў праўдзівасьці заключэньня «аб службовым характары траўмы падпалкоўніка Роскача» і накіравала дакументы на дадатковую праверку ва ўправу ўнутраных справаў гарвыканкаму. Падман тамтэйшыя інспэктары выкрылі хутка. Але даказаць, што Роскач імкнуўся атрымаць трохмільённую страхоўку, не ўдалося, паколькі з адпаведнаю заяваю ў Дзяржстрах ён не зьвяртаўся. Тым ня менш падпалкоўнік пакаяўся і напісаў рапарт, у якім пагадзіўся на любую меру пакараньня. Кіраўніцтва УУС выбрала самую гуманную — проста звольніла яго з пасады.

Што тут усчалося! У маленькага начальніка аказалася нямала магутных заступнікаў. І нават прэзыдыюм Цэнтральнага райсавету накіраваў у кіраўніцтва УУС Менскага гарвыканкаму ліст, у якім адзначыў, што ўжытая да дэпутата Роскача мера пакараньня не адлюстроўвае зьдзейсьненаму ім учынку. Маючы такую падтрымку, наш герой ня мог не зьвярнуцца ў суд са скаргаю на незаконнае звальненьне. Дарма, што раней фактычна прызнаў сваю віну і згадзіўся нават пакінуць пасаду, абы не раскручвалі справу. Сёньня можна адмовіцца ад тых словаў і паспрабаваць вярнуцца ў «крэсла сваё». Сёньня на Беларусі іншыя часы.

А раптам удасца?

Адам РОЎДА

«Праваю рукою» міністра Данько можа стаць сваяк Грыба

Пасьля абраньня Ўладзімера Данько на міністра ўнутраных справаў у кулюарах МУС вядзецца шмат размоваў аб магчымых прэтэндэнтах на вакантную пасаду першага намесьніка кіраўніка гэтага ведамства.

На думку інфармаваных асобаў, найбольш верагодным кандыдатам на першага намесьніка міністра зьяўляецца палкоўнік Анатоль Бякешчанка. Ён доўгі час працаваў разам з генэралам Данько. Апроч таго, як высьветліў карэспандэнт СВАБОДЫ, Анатоль Бякешчанка прыходзіцца сваяком сьпікеру парляманту Мечыславу Грыбу. Іхныя жонкі — родныя сёстры. Так што, відавочна, палкоўнік Бякешчанка мае ўсе шанцы стаць праваю рукой міністра ўнутраных справаў.

Адам РОЎДА

Прапіска за хабар

У міліцэйскай «сям'і» днямі здарыўся скандал. Па падазрэньні ў атрыманьні хабару арыштаваны начальнік пашпартнага стала Савецкага раёну Менска Акуліч і кіроўца дзяжурнай машыны гэтага ж РАУС Кот.

Паводле папярэдніх зьвестак, абодва міліцыянты атрымалі хабар за незаконную прапіску аднаго багатага нашчадка, які такім чынам спрабаваў авалодаць кватэраю, дзе жылі ягоныя бацькі. Натуральна, мэта апраўдвала сродкі. Таму спадкаемца, які нават ня меў менскай прапіскі, не скупіўся на грошы, каб толькі засяліцца ў запаветную кватэру. І міліцыянты ахвотна пагадзіліся дапамагчы яму. Дарэчы, кіроўца дзяжурнай машыны РАУС за пасярэдніцтва паслугі атрымаў 1500 даляраў, а сам начальнік пашпартнага стала ўсяго 700 USD.

Зрэшты, ні той, ні другі скарыстаць хабар не пасьпелі — былі арыштаваныя і цяпер знаходзяцца ў сьледчым ізалятары.

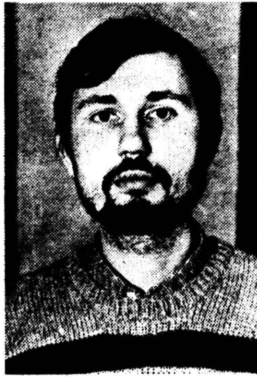
Між іншым, гэта не адзіны выпадак карупцыі ў Савецкім РАУС. Ня так даўно ледзь ня трапіў за краты начальнік службы прафілактыкі райаддзелу, якога таксама падазравалі ў хабарніцтве, але ён своечасова пасьпеў уцячы на пэнсію.

А.Р.

Ігар БАБКОЎ

Дыктатура Кебіча і як зь ёю змагацца

Ігар Бабкоў, 29 гадоў. Генэральны дырэктар Беларускага Інстытута Эўропы. Скончыў Белдзярж-унівэрсытэт, аддзяленьне філязофіі. Стажыраваўся ў Лёнданскім унівэрсытэце.



«Ціхі камуністычны пераварот» радыкальна зьмяніў сытуацыю на Беларусі. Рэальнасьць апошніх тыдняў — гэта арышты й затрыманьні, таемныя перамовы з Расеяй і гучныя пагрозы Алазыцы, маразм БТ й судовыя штрафы ў 300 руб. Здаецца, мы апынуліся ў іншай краіне. Аналіз сытуацыі пераконвае: сёньняшні палітычны рэжым можа быць названы адным словам — ДЫКТАТУРА. Самае страшнае, што гэта нават не мэтафара, а дакладнае палітычнае азначэньне.

Досьвед дыктатуры заўсёды ёсьць экстрэмальным для нацыі. Але ў Новай Эўропе мэханізм пераходу ў рэжым дыктатуры быў зьвязаны толькі з адным сюжэтам: грамадзкая нестабільнасьць, розныя палітычныя сілы знаходзяцца ў адкрытай канфрантацыі, якая пагражае перарасьці ў грамадзянскую вайну, сацыяльнага й палітычнага кампрамісу фатальна не знаходзіцца, на розных флянгах палітычнага спэктру непрыхавана рыхтуюцца сілавыя варыянты. У гэткай сытуацыі знаходзіцца чалавек, што проста «адмяняе» палітычнае жыцьцё й супакойвае такім чынам разбалянсаванае грамадзтва. Праўда, кошт гэтага супакаеньня жахліва высокі.

Нацыі пасьля дыктатуры прыходзіцца ўсё пачынаць з нуля. Вельмі цяжка зноў пачаць сур'ёзна ставіцца да «жанру» дэмакратыі, — памятаючы, зь якой лёгкасьцю ён быў адменены і зь якой лёгкасьцю ўсе гэта праглынулі.

Дык, можа, на Беларусі ішла грамадзянская вайна? Можа чырвоныя брыгады пагражалі перадушыць «буржуяў»? Можа Пазьняк паклаў у «кампот» Кебічу пляскатую бомбу? Адкуль дыктатура, у чым тут палітычная лёгіка?

Пытаньняў больш, чым адказаў. Пакуль жа каманда Кебіча-Грыба нагадвае п'яных аўтаматчыкаў, што выскачылі на вулку й пачалі страляць. Цяпер, крыху працьверазеўшы, яны й самі пакутліва шукаюць абгрунтаваньня: чаму? Можа сказаць усім, што гэта зусім і ня вулка, а «полигон Западной группы войск», і што цяпер «ученья идут»? Не паверыць. (Праўда, ёсьць яшчэ афрыканскі варыянт. Гэта калі правадыр Нунумба знаходзіць скрыню з навюткімі «узі». То ж бо можна пасваволіць).

У гэты час, тут жа, на вуліцы, ціха памірае грамадзянская супольнасьць. За два гады незалежнасьці паўстаў цэлы спэктар палітычных партыяў і рухаў, якія зьвязалі людзей да сытуацыі рэальнага выбару: палітычнага, эканамічнага, культурнага. Гэта была новая Беларусь. Сёньня ўсё гэта перакрэсьлена.

Парлямант, выканаўчая ўлада, суд і прэса — гэтыя чатыры стаўпы дэмакратычнага грамадзтва — знаходзяцца ў руках купкі людзей, якія не прадстаўляюць нікога й нічога, — акрамя свайго шалёнага жаданьня любым коштам затрымацца ля ўлады. У такіх умовах палітычнае жыцьцё пераўтвараецца ў фарс.

Што ж, прыходзіцца адкласьці ўбок падручнік паліталёгіі. Пры дыктатуры рэцэпты палітычнае дзейнасьці гранічна простыя — як інструкцыя да аўтамата Калашнікава.

Інструкцыя:

1. **Ня верыць у імітацыю палітычнага жыцьця.** Каманда Кебіча-Грыба будзе спрабаваць «прыкарміць» малыя палітычныя партыі, каб стварыць ілюзію плюралізму. Магчыма, будуць абяцанкі й прапановы. Будзе дазволена «ціха шаптаць суседу». Але, па сутнасьці, гэтым людзям ведамае толькі адно палітычнае правіла — «адключыця микрафон», і ў момант выбараў яны абавязкова яго скарыстаюць.

2. **Патрэбная палітычная ізаляцыя ўлады.** Усе дэмакратычныя сілы мусяць заключыць паміж сабою пакт, у якім сёньняшняя сыстэма ўлады будзе афіцыйна кваліфікаваная як «дыктатура». Гэтае слова мусіць гарэць на ілбе Кебіча-Грыба да скону, побач з чырвонай зоркай. Дэмакраты мусяць дамовіцца, што «палітычныя» гульні зь сёньняшняй уладаю магчымыя адно пры выкананьні пэўных патрабаваньняў: кааліцыйны ўрад, разьдзяржаўленьне прэсы, аднолькавыя стартавыя ўмовы для ўсіх палітычных сілаў.

3. **У сытуацыі дыктатуры самая эфэктыўная стратэгія — апэляцыя да міжнароднае супольнасьці.** Мусяць ісьці дзясяткі й сотні фактаў, мусяць запрашацца карэспандэнты, прымацца заявы й рассылацца ў інфармацыйныя агенцтвы. Досыць сядзець у позе пакутніка й чакаць, пакуль прыедуць, убачаць і пашкадуюць. Інфармацыя — гэта тэхналягічны працэс, і яго трэба рабіць прафэсійна.

4. **Шаноўная беларуска-руская інтэлігенцыя! І вы, мілыя аматары Мандэльштама й Букчына!** Досыць тыражаваць самастворанныя міты пра «нацыяналаў». Пакуль вы адважна змагаліся з «узколобыми националистами» й вырашалі, ці ёсьць праўда ў натоўпу, да ўлады прыйшлі «широколобые интернационалисты». На беларускім гадзіньніку — поўнач. А што паказвае «европейское время»?

Прагнозы й варыянты:

Нутраная лёгіка дыктатуры — гэта лёгіка распаду. У адрозьненьне ад таталітарызму, які прагне вечнасьці й хавае сваіх багоў у маўзалеях, дыктатура — зьява часовая. Дыктатура Кебіча-Грыба пратрымаецца максымум да канца году. Менавіта на гэтым часавым прамежку трэба плянаваць тактыку барацьбы.

Сацыяльная база дыктатуры — люмпэнізаваныя й маргіналізаваныя пласты насельніцтва, якімі можна кіраваць праз дзяржаўную прэсу і якім можна час ад часу кідаць косткі. Дыктатура зацікаўлена ў пашырэньні гэтага пласта. Таму развал эканомікі й ажабрачаньне народу — гэта ня проста вынік няздольнасьці каманды Кебіча, гэта інтуітыўная тактыка пашырэньня свае́й сацыяльнай базы. У жабракоў няма ўсьведамлёных эканамічных і палітычных інтарэсаў, люмпэнізацыя народу аб'ектыўна вядзе да паніжэньня сацыяльнай і палітычнай актыўнасьці, да папулізацыі палітычных праграмаў і стратэгіяў — і ўрэшце да легалізацыі рэжыму дыктатуры ў сыстэме фашыстоўскай дзяржавы.

Самае страшнае, на што могуць спакусіцца дэмакраты — гэта паспрабаваць перахапіць ініцыятыву й разгуляць люмпэн-папулісцкую карту супраць самога Кебіча. У тактычным сэнсе гэта можа падкінуць галасоў на выбарах, але стратэгічна гэта вядзе да развалу грамадзянскае супольнасьці ды ўсяго палітычнага спэктру. Гэта відавочна паказвае й досьвед Расеі, дзе ўжо цяжка зразумець, хто больш фашыст ды імпэрыяліст: Жырыноўскі? Козыраў? Ельцын? Сабчак? У выніку ўжо сёньня Расея зьяўляецца фашыстоўскаю дзяржавай, дзе замест пластоў ды стратаў грамадзянскае супольнасьці пануе «великий русский народ».

Таму для беларускай дэмакратыі самае істотнае сёньня — вытрымка й вернасьць сваім прынцыпам, канкрэтная праца ў кожным горадзе, кожным мястэчку й кожнай вёсцы. Досыць з вышыні пастамэнту абвяшчаць, «што мы зробім, калі прыйдзем да ўлады». Досыць быць самай апазыцыйнай апазыцыяй. Досыць прэтэндаваць на лідарства ў дэмакратыі і праўду ў палітыцы. Палітыка — гэта прафэсійная дзейнасьць, якою займаюцца «каманды», а не асобы.

А прагноз пакуль адзіны: у сьнежні 1994 году адбудзецца судовы працэс над Дыктатарам. Перамогшы, дэмакратыя абмяжуецца пажыцьцёваю забаронаю на палітычную дзейнасьць. Калі праз дваццаць гадоў ён памрэ ў сваёй кватэрцы, ужо ніхто гэтага не заўважыць.

«...Этот конгресс народов Беларуси — единственное народное движение... Мы в правительстве заявили о том, что мы будем во всей своей деятельности очень ориентироваться на действия участников этого конгресса...»

Вячаслаў КЕБІЧ



Малюнак С.КІСЯЛЁВА

Туга па імпэрыі

Яшчэ ўлетку 1992 году амэрыканскі навуковы часопіс *Dalhousie review* надрукаваў артыкул Эвы Томпсан «Three Perceptions of the Fall of Communism» (Тры ўспрыняцьці падзеньня камунізму). Нягледзячы на на амаль двухгадовы тэрмін з моманту публікацыі, артыкул, як падаецца, ня толькі ня страціў актуальнасьці, але й набыў новае гучаньне ў сучасных умовах. Ніжэй падаем скарочаны пераклад гэтае публікацыі.

Шмат людзей у Расеі прыняло падзеньне камунізму з уздыхам шчырае палёгкі. Значна менш энтузіязму выклікаў скон Савецкага Саюзу — які па сутнасьці быў расейскаю імпэрыяй, як заўважыў вядомы савэтоляг Стэфан Эрлянгер і тым самым закрануў надзвычай важнае пытаньне, якое можа паўплываць на будучыя дачыненьні паміж Расеяй і еймымі суседзямі, а тым самым на лёс Эўропы.

Атаясамленьне савецкай імпэрыі з Расеяй не зьяўляецца, на жаль, прыдумкаю савэтолягаў. Яно даўно прысутнічала ў штодзённай расейскай падсьвядомасьці. Цяпер яно праяўляецца з новай сілаю ў выказваньнях вучоных, публіцыстаў і палітыкаў. У ходзе парляманцкіх дэбатаў аб зьмене назвы савецкай Акадэміі навук яе віцэпрэзыдэнт Яўгені Веліхаў, абяззброіўшы сьвет шчырасьцю, канстатаваў: «Гэта, па сутнасьці, заўсёды была Расейская акадэмія навук». Падобным чынам трактуюцца расейцамі ўсе іншыя ўстановы Савецкага Саюзу — ад арміі да музэю.

Таму распад Савецкага Саюзу мусіў выклікаць у расейцаў зьмешаныя пачуцьці. Бадай што ніводзін з асноўных расейскіх палітыкаў не пракамэнтаваў прыхільна абвешчаньне незалежнасьці Украіны, і ў той жа час шмат хто, як Жырыноўскі, Руцкой ці Распуцін, востра й рашуча запратэставаў. Былі таксама масавыя дэманстрацыі супраць падзелу Саюзу ў Маскве, хоць не было такіх у Кіеве ці Горадні.

Адначасова большасьць расейцаў нават не здагадваецца пра пачуцьцё крыўды сваіх заходніх суседзяў, ня кажучы ўжо пра якую-кольвечы спробу зразумець іх. У гэтую нядобрую традыцыю ўпісваецца ацэнка здарэньняў, зьвязаных з падзеньнем камунізму. Расейцы бачаць прычыны гэтага падзеньня зусім інакш, чым народы Ўсходняй Эўропы. Яшчэ іншую карціну малююць вучоныя Захаду. У кожным з гэтых вобразаў перамога дэмакратыі мае іншых бацькоў.

Амаль што на наступны дзень пасьля падаўленьня путчу Барыс Ельцын арганізаваў у Берасьці сустрэчу лідараў Расеі, Украіны й Беларусі, якія пасьпешліва ўтварылі Садружнасьць незалежных дзяржаваў. Неўзабаве да яе далучыліся восем іншых былых савецкіх рэспублік. Гэта была аж надта чытэльная перасьцярога для дзяржаваў рэгіёну і адначасова першы сыгнал, што разам са сьмерцяй камунізму зусім не пагаслі расейскія імпэрскія прэтэнзіі. Наступныя такія сыгналы надышлі з прыбалтыйскіх краінаў — Эстоніі, Латвіі й Летувы. Аказалася, што расейцы ня толькі не выводзяць з гэтых, фармальна ўжо незалежных, дзяржаваў свае войскі, але нават ня хочуць пра гэта размаўляць.

Шмат якія народы спазналі жудасныя пакуты ад савецкай улады, але толькі адзін зь іх чэрпаў карысьці з савецкае магутнасьці. Гэтым прывілеяваным народам ёсьць расейцы. Ва ўсіх краінах «блёку» перавага давалася расейскай мове, расейскім навучальным установам, расейскім спэцыялістам у навуцы і ў прамысловасьці. Паўсюднаю практыкай былі

Як жыць, Барыс Мікалаевіч?

Фрагмэнты пасланьня Прэзыдэнта Расейскай Фэдэрацыі Фэдэральнаму Сходу «Аб умацаваньні Расейскай дзяржавы. Асноўныя кірункі ўнутранай і вонкавай палітыкі» 24 лютага 1994 г.

«Практыка паказвае, што ніхто, акрамя Расеі, сёньня не гатовы ўзяць на сябе ношу міратворчасьці на prasторы былога СССР. Тым ня менш выкарыстаньне расейскіх міратворчых сілаў у апэрацыях СНД дагэтуль успрымаецца ў шэрагу краін з насьцярогаю.

Неабходна пераламіць яе. Ва ўсіх краінах СНД, дзе Расея ўдзельнічае ў міратворчых апэрацыях, яна робіць гэта на просьбу і са згоды сваіх суседзяў, на падставе міжнародна-праўных дакумантаў, у поўнай адпаведнасьці з сувэрэннымі правамі дзяржаваў, замацаванымі ў Статуце ААН. А таму кожны раз пытацца ў сусьветнага супольніцтва дазволу на тую ці іншую апэрацыю ёй няма патрэбы».

«Станаўленьне СНД спалучана з мноствам новых і старых праблемаў. Тым ня менш ужо намецілася тэндэнцыя да эканамічнай рэінтэграцыі, да больш глыбокага палітычнага супрацоўніцтва.

Арганізацыя сумеснай абароны, сумесная ахова межаў, стварэньне адзінай інфармацыйнай прасторы, комплекснае рашэньне праблемаў грамадзянства і абароны правоў перасяленцаў — вось пытаньні, якія павінны быць у цэнтры ўвагі».

«Шмат спрэчак вакол праблемы нацыянальных валютаў. У шэрагу дзяржаваў вывучаюцца магчымасьці ўваходу ў адзіную грашовую сыстэму з Расеяй. Найбольш актыўныя прапановы па аб'яднаньні грашовых сыстэмаў зыходзяць у цяперашні час ад Ураду Рэспублікі Беларусі.

Аб'яднаньне грашовых сыстэмаў — складаны працэс. (...) Галоўная складанасьць палягае на тым, як пабудаваць кіраваньне грашоваю сыстэмаю — гэтаю сапраўды крывяноснаю сыстэмаю эканомікі — пры захаваньні двух урадаў, двух нацыянальных банкаў, двух аўтаномных бюджэтаў і двух парлямантаў з роўнымі сувэрэннымі правамі. Другое важнае пытаньне: якія паўнамоцтвы дзяржава, якая ўступае ў аб'яднаную грашовую сыстэму з Расеяй на аснове расейскага рубля, павінна пры гэтым дабрахвотна дэлегаваць і ці не адкліча яна потым гэтыя паўнамоцтвы бяз страты для другога боку? Урэшце, давядзецца вызначыць, які ўзровень палітычнай інтэграцыі забясьпечыць жыцьцяздольнасьць новастваранае аб'яднанае грашовае сыстэмы.

Ясна, што аб'яднаньне грашовых сыстэмаў можа абысьціся нашай краіне дужа дорага. Аднак у пэрспэктыве аб'яднаньне можа ня толькі даць выгады Беларусі, але і акупіць выдаткі Расеі, прынесьці ёй свой плён пры ўмове выкарыстаньня новых палітычных падыходаў».

гаспадарчыя дамовы, якія давалі прывілеі расейскаму боку. Пераклады расейскіх кніг мелі гарантаваную публікацыю, нягледзячы на іхны зьмест. Але дзякуючы камунізму Расея атрымала карысьці яшчэ іншага тыпу. Да так званай кастрычніцкай рэвалюцыі гэта была вялікая дзяржава, зь якою лічыліся ў сьвеце — але ўсё ж ня звышдзяржава. У 1904 г. на Расею напала самастойна Японія і — выйграла вайну. Якая дзяржава сьвету магла б марыць сёньня пра падобны посьпех?

Са створанай, дзякуючы камунізму, звышмагутнасьці нарадзіўся звышпрэстыж, а зь яго наступныя карысьці для расейцаў. Мова й культура Расеі сталася прадметам зацікаўленасьці ў ступені, што перасягала часьцяком заслугі гэтае культуры для чалавецтва. Супольніцтвы Захаду хацелі ведаць свайго Вялікага Ворага, а ключом да гэтых ведаў была расейская мова.

Самі расейцы, аднак, зусім ня лічаць, што савецкая ўлада дала ім нейкія прывілеі. Наадварот, яны ўважаюць, што гэта яны найбольш пацярпелі, і, акрамя таго, што працягам усіх гадоў існаваньня «сацыялістычнае сям'і народаў» яны адарвалі рэспублікі Саюзу й дзяржавы блёку матар'яльнымі й духоўнымі каштоўнасьцямі. Цяпер, пасьля распаду СССР, яны трактуюць гэтыя каштоўнасьці як свае і цалкам падтрымліваюць дзеяньні расейскіх уладаў, скіраваныя на іхнае паўторнае прысваеньне. Расейскімі аказваюцца залатыя й валютныя рэзэрвы ў банках, вайсковая тэхніка, касьмічная праграма, творы мастацтва, шахты, караблі, дыпляматычныя пляцоўкі й замежная нерухомасьць. Толькі даўгі Саветаў агульныя — і трэба імі справядліва падзяліцца. Расейцы дамагаюцца таксама звароту грошай за розныя савецкія аб'екты і ўстаноўкі на тэрыторыях краінаў-сатэлітаў — галоўным чынам вайсковыя гарнізоны й палігоны — хаця экалягічныя шкоды, выкліканыя гэтымі ўстаноўкамі, у шмат разоў перавышаюць іхную сёньняшнюю вартасьць.

На жаль, памылковая думка расейцаў, што нібыта гэта яны найбольш пакутвалі ад камуністычнага рэжыму, панесьлі найвялікшыя кошты яго ўтрыманьня й мелі найбольшыя заслугі ў ягоным зьвяржэньні — падтрымліваецца Захадам. Ня толькі вэрбальна. Ня толькі ў кнігах гісторыкаў і палітолягаў, у публікацыях прэсы, у выказваньнях палітыкаў. Таксама матар'яльна. Перш за ўсё ў выглядзе фінансавай дапамогі, кіраванай перадусім у Расею, хаця патрэбы іншых былых савецкіх рэспублік зусім ня меншыя.

Расейцы — таленавіты народ, але ніколі ў сваёй гісторыі — таксама на працягу астатніх 75 гадоў — яны не сутыкаліся з дэмакратычнымі ўзорамі, зь ідэяй роўнасьці ўсіх людзей і ўсіх народаў. Такіх узораў не прапанавалі ім ані палітычныя правадыры, ані, што яшчэ горш, правадыры духоўныя. Расея дала сьвету шмат выдатных пісьменьнікаў, але ніводзін зь іх не падаў грамадзкай пэрспэктывы, якая б пераадольвала нацыяналістычныя схемы. Наадварот, найвялікшыя зь іх, напрыклад, Дастаеўскі, фэтышызавалі й абагаўлялі расейскую душу. Сёньня гэты ўзор паўтараюць, больш ці менш удала, такія пісьменьнікі, як Валянцін Распуцін. Найноўшая ідэя Салжаніцына — узьяднаньне Расеі, Украіны і Беларусі ў адну вялікую славянскую дзяржаву — зьяўляецца толькі новаю вэрсіяй вялікарасейскае утопіі.

Расейская праваслаўная царква, адміністрацыя якой распасьціраецца на ўсю тэрыторыю былога Савецкага Саюзу, скіраваная супраць прадстаўнікоў іншых веравызнаньняў, напрыклад вуніятаў ці каталікоў. Рэч у тым, што вуніяты — гэта пераважна ўкраінцы й беларусы, а расейскія каталікі — гэта ў вялікай частцы аселыя там не з уласнай волі палякі.

Расейскі народ, выхаваны на працягу соцень гадоў у абсалютным культе ўлады і аўтарытэтаў, ня выйдзе з гэтай утопіі ўласнымі сіламі. Ён будзе бясконца сьніць свой сон аб магутнасьці, якую ён разумее як фізычную, мілітарную гегемонію, усё больш варожа ставячыся да суседзяў, што з-пад гэтае гегемоніі вырваліся. Толькі расейскія інтэлектуалы, расейскія палітыкі, расейскае духавенства могуць вырваць народ з замкнёнага кола імпэрыяльнай утопіі. Дзеля гэтага яны мусяць аднак самі зірнуць зь іншай пэрспэктывы на найноўшую гісторыю Расеі, мусяць прызнаць шматлікасьць пэрспэктываў, мусяць урэшце пачаць шчыра інфармаваць уласнае грамадзтва.

Падрыхтаваў Е.В.

Лявон БАРШЧЭЎСКІ

За Бэрмудзкім трохкутнікам



Калі б мне месяц таму хтосьці сказаў, што напачатку лютага буду аж у Сан-Сальвадоры, — не паверыў бы. Недзе 18 студзеня маю ахвярную працу ў ліцэі перапыніў тэлефонны званок. Патурбаваў Ніл Гілевіч:

— Ці даўно Вы былі апошні раз у Сан-Сальвадоры?

— Дзе-дзе?

— У Сан-Сальвадоры...

— Ну, мякка кажучы, яшчэ не бываў.

— Ёсьць запрашэньне на міжнародную канфэрэнцыю.

— Але ж гэта Бог ведае колькі дабірацца...

— Трэба чалавек з ангельскай або гішпанскай мовай.

— Ну, мова — гэта прасьцей, але ж у блізкі сьвет ехаць — і так часу няма...

— Калі не паедзеце Вы — а ад Беларусі запрашаюць аднаго чалавека — дык можа паехаць пэўны Іван Іванавіч. Вас гэта задаволіць?

— Ня надта каб... Відаць, трэба ехаць.

Як заўсёды, чым далей ляцець, тым менш часу зьбірацца. Усё вырашаецца ў пятніцу. Прэзыдыюм Вярхоўнага Савету, выказаўшы сумневы ў маёй «палітычнай кампэтэнтнасьці», усё ж дае дазвол на паездку — дазвол, але ніводнага даляра (афіцыйна ўсё павінна фінансавацца сальвадорскім урадам). Квіткі замоўленыя ў фірме LufthansA ўжо на нядзелю. Цэлую суботу пішу на ангельскай мове даклад, бо ўключаны ў праграму. У нядзелю зраньня вывучаю гішпанскую мову, але а дванаццатай ад'яжджаю ў «Менск-2». Там — першая неспадзяванка. Чыноўнік з Lufthans'ы — малады хлопец беларус — патрабуе заплаціць нейкі сумнеўны «tax», аж 32 даляры (здаецца, там і так усё аплочана). Спрачацца часу няма, і ўзяты з сабою мой даляравы запас зьнікае ледзьве ня ўвесь...

Лётаць Lufthansa'ю люблю (раней даводзілася аж двойчы — да Брусэля і адтуль). Па-першае, усё па-нямецку салідна. Па-другое, даюць цудоўнае віно дзеля бадзёрасьці: я заўсёды выбіраю чырвонае з Bordeaux. Лячу «Boeing'ам 737» да Франкфурта, а там адразу ж перасадка на Нью-Ёрк. Вялізны аэробус А-340 паўпусты. Але той жа камфорт — нават «відзік» круцяць. Гляджу ў білет: падобна на тое, што ў Нью-Ёрку давядзецца чакаць самалёта на Сан-Сальвадор гадзінаў з дванаццаць. Ламлю сабе галаву — як і дзе правяду гэтыя гадзіны, бо ў пашпарце ня маю ніякае візы.

Яшчэ ў Менску чыноўнікі доўга разьбіраліся, ці можна мяне гэтак выпускаць «у сьвет». Але ж у МЗСе было сказана, што ніякай візы да Сальвадора ня трэба (а за адну пятніцу, калі ўсё вырашалася, пэўна, я яе і не атрымаў бы). Сказалі, што ў Сальвадоры дадуць яе, як усім цывілізаваным людзям, у аэрапорце. Падлятаючы да Нью-Ёрка, аднак, хвалююся. Добра ведаю тамтэйшую памежна-мытную бюракратыю. Калі адзін раз былі да гэтага за акіянам — разам са спадарамі Пазьняком і Заблоцкім — памятаю, колькі часу змарнавалі, пакуль прабіліся «на волю» на лётнішчы JFK («John Fitzgerald Kennedy»). Я згодны ўжо кантавацца дзе-небудзь у чаканьні на крэсьле ўсе дванаццаць гадзінаў — адно каб мяне не чапалі.

Але, шчыра скажу, я дрэнна думаў пра цывілізаваны сьвет і пра Lufthans'у ў прыватнасьці. Гэтая фірма мела замоўлены для мяне гатэль — зь вячэрай і сьняданкам. Але як паехаць у гатэль бязь візы? Выходзіць, і гэта вырашальна. У аэрапорце мяне сустракае адзін safeguard (целаахоўнік) з амэрыканскай міграцыйнай службы, праводзіць праз усе пасты (у маім новым, ужо беларускім, пашпарце зьяўляецца першы штамп «уезд бязь візы»). Потым афармляюцца паперы на гатэль, і мяне пераймае другі safeguard. Д'ябал бяры, вельмі прыемна, бо раней ніколі целаахоўнікаў ня меў! Што праўда, абавязак гэтага хлопца (яго завуць Джэф) празаічны: пільнаваць мяне, каб не надумаў нелегальна застацца ў Штатах — як гэта спрабуе шмат хто рабіць. Так што амэрыканскаму ўраду прасьцей трымаць (пэўна, нятанную) службу гэтых хлопцаў, чым цярпець ад нелегальнай эміграцыі.

Джэфаў калега, дарэчы, доўга разглядае мой пашпарт, пытаецца, дзе гэта такая краіна Belarus. Я цярпліва тлумачу.

Пасьля мы едзем зь ім у гатэль «Travelodge» — аўтобусам хвілінаў 20 ад лётнішча. Джэф ветлівы і вельмі задаволены, што я гавару па-ангельску (уяўляю, каго яму даводзілася часам суправаджаць перад гэтым).

Я па-сяброўску саступаю яму аплочаную Lufthansa'й вячэру (у двух самалётах грунтоўна пад'еў разы тры) і кладуся спаць, бо ў Менску павінна ўжо быць чацьвёртая раніцы. Джэф яшчэ ідзе ў бар і калі вяртаецца, я ня чую...

З раніцы ўсё ідзе як трэба. Мы хутка даяжджаем да «Кэнэды», знаходзім аддзел цэнтральна-амэрыканскай авіякампаніі ТАСА, чым самалётам мне ляцець да Сан-Сальвадора. Мой целаахоўнік праводзіць мяне да самых дзьвярэй лятака і «здае» тамтэйшым праваднікам. Ляцім Boeing'ам-767 зь дзьвюма пасадкамі — у Вашынгтоне і Гватэмале. Дарэчы, прапусьціўшы міма вушэй аб'яву пілёта, у Гватэмале я ледзьве не сышоў з самалёта, бо думаў ужо, што гэта Сан-Сальвадор. Дзякуй Богу, спытаўся ў праваднікоў...

І вось нарэшце каля другой гадзіны мясцовага часу я ў сан-сальвадорскім аэрапорце. Страхі далоў: тут мяне сустракаюць адразу дзьве афіцыйныя асобы, за тры хвіліны афармляецца віза, і на шыкоўным лімузыне мяне вязуць у Прэзыдэнцкі гатэль у прадмесьці сталіцы. Ехаць кілямэтраў 35 — гэтаксама, як ад «Менску-2» да Менску. У Сальвадоры сьпёка (як на наша ўяўленьне) — каля 33 градусаў. У Менску, калі я ад'яжджаў, было мінус 20. Вясёлае жыцьцё! Добра, што парупіўся ўзяць летнія чаравікі ды шкарпэткі.

... Тое, што бачу абапал дарогі з аэрапорта, раней бачыў толькі ў кіно: экзатычныя дрэвы ды іншыя расьліны, незвычайныя сваёю формаю горы, а ўдалечыні й вулканы.

...Пасяляюць мяне, як я ўжо казаў, у Прэзыдэнцкі гатэль — безумоўна, вельмі прыстойны. Што праўда, няма лядоўні, куды пакласьці прывезенае з сабою сала. Як сапраўдны беларус, я нікуды далёка ня еджу без кавалка нашага сала. Тут, відаць, яно асабліва спатрэбіцца. Канфэрэнцыя, зь ейнымі заплянаванымі абедамі ды прыёмамі ўвечары, пачынаецца толькі пасьлязаўтра, а гарантавана аплочаныя маю толькі сьняданкі (пра астатняе было неяк няёмка й пытацца ў суправаджальнікаў: ніколі ня хочацца ўдаваць зь сябе беднага — такога, як ты ёсьць узапраўды). Але галоўнае, што з салам не прападзеш нідзе. Нават у Сан-Сальвадоры...

Жыцьцё ў гатэлі лацінаамэрыканскае. Ад сёмай увечары на пляцоўцы перад ім граюць музыкі, пяюць сьпевакі й сьпявачкі, танчаць госьці.

Другі дзень майго побыту ў Сальвадоры пачаўся з праходкі па прылеглых да гатэля вуліцах. Тут урэшце я пачаў ідэнтыфікаваць Беларусь у сьвеце. Сальвадорскія вуліцы досыць запушчаныя — сьмецьця трохі болей, як у нас. Хамства ў крамах няма — гэтак, як на Захадзе. Тое на тое — выходзіць, што мы трэці сьвет (Расея, па-за Масквою і Пецярбургам, цягне й на трэці з паловаю).

Гэтая зямля шмат цярпела і церпіць. Найперш ад землятрусаў: апошні з моцных, у 1987 г., разбурыў паўгорада. Таму, відаць, будынкаў вышэй за два паверхі тут вельмі мала — і гэта ў амаль двухмільённым месьце. Пра ўсё гэта грунтоўна я даведваюся крыху пазьней — робячы «тур» па Сан-Сальвадоры.

Як я трапіў у гэты «тур», трэба расказаць асобна. У аўторак, на другі дзень майго побыту, пачалі адзін за адным прыяжджаць іншыя ўдзельнікі канфэрэнцыі. Высьветлілася, што можна атрымліваць бясплатныя ваўчары на трохразовае харчаваньне тут, у гатэльнай рэстарацыі. Размаўляючы пры абедзе з адной з арганізатарак з боку гаспадароў, я абмовіўся, што няблага было б крыху паглядзець на сталіцу й навакольлі. Мне было сказана, што дзеля бясьпекі хадзіць пехатою нам тут не дазваляецца, але праз гадзіну будзе машына «з прадстаўніком пратаколу» — і тады можна будзе зрабіць «тур» на машыне.

(Працяг у наступным нумары)

© PDF: Kamunikat.org 2010 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2010

„Крыўда і Праўда" часоў Каліноўскага

Неўзабаве ў бібліятэчцы часопіса «Маладосць» выйдзе кніга-эсэ Язэпа Янушкевіча «У прадчуваньні знаходак», дзе аўтар распавядае пра свае пошукі ў архівах Варшавы, Уроцлава й Кракава.
Прапануем чытачам СВАБОДЫ фрагмэнт гэтае кнігі.

26 красавіка. Аўтографы зь бібліятэкі ПАН

«Ягелёнка» — найбагацейшая рукапісная скарбніца сівога Кракава. Але ёсьць тут і іншыя зборы. Прыкладам, на вуліцы Слаўкоўскай месьціцца аддзел рукапісаў бібліятэкі Польскай акадэміі навук. Менавіта ў яе калекцыі захаваўся адзіны вядомы літаграфаваны асобнік гутаркі «Kryŭda i Praŭda», выдадзенай у часы Каліноўскага. Так, ці не адзіны, бо лёс экзэмпляра з акадэмічнай бібліятэкі Пецярбурга (БАН СССР у Ленінградзе) пасьля сумна вядомага пажару, магчыма, склаўся трагічна-незваротна.

На вокладцы кракаўскага асобніка ацалела адно слова «Kryŭda», выразна напісанае залатымі літаркамі на чорнай скуры грабеньчыка. Ці то гэта назва першапачатковая, ці то слова «Praŭda» зацёрлася — ня ведаю. Кніжачку цяжка назваць кнігай — а тым больш зборнікам, хоць на тытульным лісьце, як і належыць, красуецца: Пецярбург, 1863. Выданьне тануткае — адна вокладка. Затое які зьмест!

Братцы, дужа нам ні ладна!
За Маскалём жыць нісkладна.
Ня то, што за Польшчы-маткі,
Тагды-то былі парадкі!

У вусім мелі выгоду,
І Пан Бог даваў уроду:
Як лес, бывала, пшаніца,
Колас, жыта сірабрыцца.
Ячмень, грэчка і авёс —
І гарох, як сьціна рос.

Агародаў ні прыбраць,
Шуміць травой сінажаць;
Кароў, сьвінней і авец,
Повін, бывала, хлявец.
А конікі ж то якія?
Гнедзькі, варанцы, сівыя;
Пчолкі ў вулях гудзелі,
Мёд д'атвалу пілі, елі.
Гнулісь пад фрухтам сады —
То-то бывалі лады!..

Пэўна, з-за моцнай антымаскальскай скіраванасьці і не маглі надрукаваць гутарку папярэднія дасьледнікі (у «мэтрычцы карыстаньня» мой аўтограф трэці пасьля Леаніды Малаш, якая вясною 1976 году працавала тут над тэмаю «Беларускі фальклёр», а ўлетку наступнага гутарку гартаў Уладзімір Казьбярук). Пэўна, і мне цяпер давядзецца зрабіць рэвэранс, прамямліўшы нешта пра «ідэалізацыю дачыненьняў Белага Арла і Пагоні». Але ад паклонаў сьпіна не баліць — абы **такое** надрукавалі.

Выказаць бед нету слоў:
Маскаль зрабіў многа ўдоў,
Нарабіў многа сірот,
Нагаціў многа балот
Нашым братам і дзяцьмі —
Піралом іх паламі!
Ах! Божухна, нам прасьці!
Што так мусім іх сьці.
Бо ня можна ўцярпець:
Вум і сэрца ні знясець
Таго нішчасьця і бед,
Якіх і ліка ўжо нет!..

За праклятым Маскалём
Нету шчасьця ні ў чом;
Бог уроды ні даець,
Маскаль пасьледкі грабець.
Ня то, што за Польшчы-маткі,
Сказаць, то былі парадкі! (...)

А цяпер наатварот,
Худ і бедзін наш народ:
Штоб у некруты нас браць,
Штоб падаткі выдзіраць,
Штобы дзіржаць у няволі —
І рабіць па свавой волі,
Маскаль трэбуіць з паноў
Спаўняць цяжкі ўстаноў.

Маскалі як груганы,
Ня то, што нашы паны;
Ядуць нас, п'юць нашу кроў,
То нада ж іх гнаць далоў
Ад нашай зямлі роднай;
Прагонім — будзіць пакой.

Яны і веру сьвятую
Зьвялі ў сызму праклятую;
Задавалі нам і мукі
Прывадзя нас да разлукі
Ад нашага з прэдкаў Бога.
Што-то была за трывога!
На нас для гэтых разлук
Ні адзін ссеклі лазы пук.
І ў ланцугі кавалі,
І ў турмы засажалі,
Навадзілі і салдат —
А салдат-то ня свой брат!
Курэй, сьвінней і кароў
Елі-пілі нашу кроў.
Пранцы б іх самых паелі!
Так нам яны надаелі!
Вось жа ад лютага гада!
Братцы! бараніцца нада.

Зрэшты, якая тут ідэалізацыя, калі аўтар гутаркі ўсьведамляў і напісаў чорным па белым:

Вот жа! еднасьць мусіць мець
Хто айчызну дастаець.

У час паўстаньня 1863—1864 гадоў еднасьць на беларускіх абшарах зьяўлялася рэдкаю госьцяй. Панавалі ліхалецьце ды варажнеча, нянавісьць, настоеная на прыгнёце дый векавых крыўдах і ўдала скарыстаная чарговымі грабежнікамі. У суседнім з гутаркай «Kryŭda i Praŭda» зборы паўстанцкай літаратуры натрапіў на карэспандэнцыю «З Магілёва над Дняпром».

«Урэшце злачынныя, але дарэмныя высілкі намаганьні маскоўскага ўраду падбухтораваць сялян супраць аб'яўленага пагрозаю дзяржаве паўстанцкага руху і супраць земляўласьнікаў у нашым закутку ў выніку нястомнай і спрытнай працы розных паслугачоў і маскоўскіх папоў дасягнулі сваёй жаданай і жахлівай мэты. Некалькімі сказамі акрэсьлім сучаснае становішча на Беларусі.

Беларускі люд пачцівы, лагодны, аднак цёмны, а таму легкаверны. Яму ўбілі пераканаьне, што палякі хочуць адабраць прывілеі, нададзеныя ім царом, запрэгчы ў новую паншчыну, а веру іхнюю праваслаўную перасьледаваць, хоць самі ў пераважнай большасьці ня так даўно змушаныя былі перайсьці з вуніі ў праваслаўе.

...Няхай цяпер Захад, які Масква страшыла сацыялізмам і камунізмам палякаў, пераканаецца, хто на справе зьяўляецца вернікам тых ідэяў: Польшча, што на полі бою дабіваецца незалежнасьці (...), ці Масква, што нацкоўвае цёмны люд — малодшых братоў — супраць старэйшых, заахвочваючы да забойстваў, рабунку багатых, распальваючы рэлігійны фанатызм?..

З шматлікіх фактаў зьверстваў, учыненых Масквою ды халопамі, назаву зарэзаньне пана Ламінскага ў Сеньненскім, пана Чудоўскага ў Горацкім, зьдзекі зь 70-гадовага старца пана Антона Пшасмыцкага ў Чэрыкаўскім паветах».

Што перажыў Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч, дачуўшыся пра жахліва-пакутную сьмерць свайго нашмат маладзейшага прыяцеля-апекуна, якому прысьвяціў «Быліцы. Расказы Навума», — Тадэвуша Чудоўскага? Паніча, які змагаўся за лепшую долю сялян і згінуў пад косамі мужыкоў...


Зьбігнеў СЬВЕНХ

Закляцьце Казімера Ягайлавіча

Пачатак у №№1—7

Дасльоўна ён піша наступнае: «Валовічаўская капліца (даўнейшая Каралеўская, або Бязгрэшнага Зачацьця) заслугоўвае асаблівай увагі як з гледзішча гісторыі, так і архітэктуры. Верагодна, што яна, як і капліца сьв. Казімера, таксама ёсьць Данкерсавым творам. Гэта пацьвярджае спосаб нутранога аздабленьня, выкарыстаньне абчасанага каменю ў некаторых архітэктурных дэталях і ліхтарня, **перанесеная Гуцэвічам з купалу гэтай капліцы** на купал закрыстыі, слупкі якой такія ж, як і ў ліхтарні над капліцаю сьв. Казімера».

«Ці то хочучы захаваць гэты каштоўны помнік мінуўшчыны, ці то баючыся надпісу на задняй сьцяне (Violator huius operis infelix esto — разбуральнік хай будзе пракляты), але Гуцэвіч не зачапіў капліцы падчас перабудовы Катэдры, нягледзячы на загад біскупа князя Масальскага, і цяпер мы бачым яе амаль такою самаю, якою яна была 300 гадоў таму. А ці ж быў шчасьлівы той, хто аддаў такі загад?» — піша Загорскі. Тут напрошваецца пытаньне: як жа Гуцэвіч не крануў каралеўскае капліцы, калі перанёс ліхтарню зь ейнага купала на купал закрыстыі?

НАДЗВЫЧАЙ ПРЫГОЖАЕ, АЛЕ СХАВАНАЕ АД ЛЮДЗКІХ ВАЧЭЙ ГЭТАЕ ТВАРЭНЬНЕ ДАНКЕРСА, УЗЬВЕДЗЕНАЕ НА ЗАГАД КАРАЛЯ КАЗІМЕРА ЯГАЙЛАВІЧА. Стаіць капліца ў цёмным закутку замкавага касьцёлу, далёка ад вялікага аўтара. Паводле Загорскага, які каля 1900 года яе агледзеў і вывучыў, капліца квадратная і асьвятляецца з дапамогаю круглага вакна, размешчанага ў скляпеньні. У вянку, што служыцьваконнаю рамаю, відаць надпіс: «Quid Deus imperio, tu prece Virgo potes»*.

Над аўтаром знаходзіцца чатырохкутнае вакно, на шкле якога намаляваная копія «Бязгрэшнага Зачацьця» Мурыльля. Як скляпеньне, так і акружэньне аўтару аздабляе старасьвецкая гіпсавая лепка, якая ўдала вылучаецца на цялесна-жоўтым фоне. Даўней на скляпеньні ў чатырох мэдальёнах былі карціны з падзеямі жыцьця Маці Божай, але зь цягам часу яны так панішчыліся, што ўжо не было як іх захаваць, і таму замест гэтых фрэскаў намалявалі даволі няўдалыя новыя, шэрага колеру, з выявамі Эвангелістаў.

У вялікім аўтары знаходзіцца авальны абраз Бязгрэшнага Зачацьця пэндзля невядомага мастака ў срэбным абкладзе, апраўлены ў пазалочаную асаду. Пад ім — дамавінка з пазалочанай бляхі са шклом.

Пры левай сьцяне бачым другі аўтар, над якім замест абраза месьціцца вялікі крыж з прыгожаю мармуроваю фігураю Збаўцы амаль што ў натуральны рост. За ім — дрэнна намаляваны на палатне краявід.

Паміж гэтымі аўтарамі ў левым куце стаіць маленькі аўтар з мармуроваю выяваю Бязгрэшнага Зачацьця, што была перанесеная з касьцёлу наймсь. Дзевы Марыі на Пясках пасьля яго закрыцьця (касьцёл належаў францішканам). Праваруч ад аўтара можна заўважыць дзьверцы, што вядуць у невялікую закрыстыю.

На правай сьцяне знаходзіцца надмагільле былога ўладальніка капліцы біскупа Яўстаха Багарыі Валовіча (1572—1630), што ўяўляе сабою чорную пліту, апраўленую шэрым каменем. Зьнізу месьціцца герб біскупа, а зьверху ў аздобленым паглыбленьні — гіпсавы бюст Валовіча. На пліце выбіты аповед пра ўсе заслугі біскупа, які пачынаецца словамі: «У лепшы час для ўсеагульнага дабра ня мог нарадзіцца». Звыш дваццаці гадоў правёў Валовіч побач з каралямі, служыў касьцёлу, выпраўляўся ў замежныя краіны і займаў пасады пісара й канцлера Вялікага Княства Літоўскага.

Капліца даволі змрочная, што надае ей паважнасьць.

УЛАДЗІСЛАЎ ЗАГОРСКІ НЕ ЗНАХОДЗІЦЬ СЛОВАЎ, КАБ ВЫКАЗАЦЬ ЗАХАПЛЕНЬНЕ КАНЦЭПЦЫЯЙ І РЭАЛІЗАЦЫЯЙ ЗАДУМАЎ ЛАЎРЫНА ГУЦЭВІЧА. Гуцэвіч выявіў незвычайны талент у перабудове катэдральнага касьцёлу, — піша Загорскі ў «Віленскай катэдры», што выйшла ў сьвет у 1904г. Тым больш што ён меў вялікія цяжкасьці, бо капліцы, узьведзеныя ў розны час, моцна розьніліся як стылем, гэтак і памерамі. Гуцэвіч, падкрэсьліваe ён, нічым не зьмяніў нутраны выгляд Катэдры, а толькі адрамантаваў пашкоджаныя скляпеньні. Усе іншыя капліцы (апрача тых дзьвюх, якіх «не чапаў») перабудаваў, надаўшы ім аднолькавую шырыню.

Касьцёл пабудаваны з цэглы (апрача капліцы сьв. Казімера, дзе быў ужыты прыгожы пяшчанік) у клясычным дарыйскім стылі Палядыя і ўяўляе сабою падоўжаны з усходу на захад чатырохкутнік з чатырма пабудовамі па кутох, а менавіта капліцаю сьв. Яна Непамуцэна сьпераду і капліцаю сьв. Казімера ззаду (з паўднёвага боку), з капліцаю сьв. Уладзіслава і закрыстыяй з паўночнага боку. Гэтыя пабудовы злучаюцца крытымі галерэямі, кожная зь якіх мае па шэсьць дарыйскіх калёнаў на высокім падмурку.

Цікава, што на апошнім этапе перабудовы Катэдры, апрача ахвяраваньняў капітулы, віленчукоў ды вернікаў зь Літвы і Польшчы, шчодрыя складкі ўнесьлі расейскія цары Павел, які праз вайсковага літоўскага губэрнатара Кутузава (вядомага нам добра з пазьнейшага часу) ахвяраваў 10000 рублёў срэбрам, і Аляксандар І, а таксама біскуп Касакоўскі ды іншыя. Пры заканчэньні адбудовы шмат дапамог князь Давыд Піхоўскі, біскуп суфраган віленскі.

Сёньня касьцёл стаіць на прасторным пляцы. Падчас перабудовы Катэдры на пераломе XVIII і XIX ст. гэты пляц быў цалкам забудаваны, з чым мусіў лічыцца Лаўрын Гуцэвіч. Як маркуе Загорскі, менавіта з-за адсутнасьці вольнага мейсца, бо да званіцы з поўначы прылягаў вікарскі дом, галоўны портык атрымаўся ня надта глыбокі стасоўна да вышыні слупоў.

Аднак вернемся да жыцьцяпісу Гуцэвіча паводле Падчашынскага. НАКОЛЬКІ ХУТКА ПАШЫРАЛАСЯ ПА КРАІ ГУЦЭВІЧАВА СЛАВА, НАГЭТУЛЬКІ ЧАСТА ЁН АТРЫМЛІВАЎ ЗАМОВЫ АД ЗАМОЖНАГА ЛІТОЎСКАГА ПАНСТВА. І калі паўставалі тым часам у Літве складаныя і густоўныя будынкі — а найперш дамы славутых Радзівілаў, Масальскіх, Пацаў, Пацеяў, Храптовічаў, Тызэнгаўзаў, Хамінскіх, Сьціпёнаў і Солтанаў, — усё гэта было плёнам ці пэратварэньнем Гуцэвічавага таленту.

У 1785 г. падканцлер Храптовіч паклікаў Гуцэвіча перабудаваць Віленскую ратушу, і, пасьля падпісаньня ўмовы з горадам, гэты прыгожы будынак, адпаведны годнаму й публічнаму свайму прызначэньню, узьведзены быў пад ягоным кіраўніцтвам і паводле ягоных эскізаў. Пабудова Гуцэвіча вызначаецца годным спалучэньнем раскошы і нямудрагелістасьці, адзінства й сымэтрыі, што разам з трываласьцяй і старанным выкананьнем дэталяў не вымушае жадаць аніякога лепшага. Аднак пры ўзьвядзеньні дахаў дойлід не ўлічыў тутэйшых кліматычных умоваў і, за звычаем паўднёвых краінаў, лішне іх нахіліў. Гэта, безумоўна, можна разглядаць толькі як заганy.

На Сойме 1789 году Гуцэвічу надалі шляхоцкую годнасьць як узнагароду за ягонае высокае майстэрства й працу на карысьць краіны...

* *Што ва ўладзе Божай, вымаліш у Дзевы (лац.)*

Пераклад Пятра РАГОЙШЫ

Далей будзе

Праграма Беларускага тэлебачаньня зь 1 па 6 сакавіка

Аўторак, 1 сакавіка

Беларускае тэлебачаньне
8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Пад купалам Сусьвету.
8.20 Надвор'е.
8.30 Пяць хвілін на жарты.
8.35 Спартовы тэлекур'ер.
9.00 Тэлебачаньне — школе. Веснавыя народныя сьвяты.
9.15 «Каэнтын Дорвард», м/ф, с. 3.
10.15 «Пакуль дыхаю, спадзяюся», н-п/ф.
10.35 Рок-айленд-шоў.
11.45 «Кошчын дом», «Сястрычкі-прывычкі», «Дзядулева дудачка», мульт.
12.20 Тэлевізійны Дом кіно.
13.30 Навіны.
13.40 Дзелавая хроніка.
16.00 «Нов і К» — топ-10.
17.00 Тэлебачаньне — школе. Жыцьцё людзей на старажытнабеларускіх землях.
17.30 Да 70-годзьдзя крыміналістычнай службы.
18.00 Дзелавая хроніка.
18.10 Навіны (Віцебск).
18.25 Навіны БІ-БІ-СІ.
19.00 Зачытайце мой ліст...
19.05 Эканамічная хваля. Наўпроставая лінія.
20.00 Мост.
20.30 Кантакт.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 «Ніхто, акрамя цябе».
22.00 На сэсіі ВС РБ; Пад купалам Сусьвету; Пяць хвілін на жарты; Надвор'е; Акадэмічная гадзіна ў Акадэмічным тэатры.

«Астанкіна»
5.20 Раніншая разьмінка.
5.30 Раніца.
7.45 Агляд рынку нерухомасьці.
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00 Навіны.
8.20 Вясёлыяноткі.
8.40 «Проста Марыя».
9.30 Чалавек і закон.
10.00 «Дорэмі», мульт.
10.10 Рок-урок.
10.50 Прэс-экспрэс.
11.20 «Гарачаў і іншыя».
14.25 Прадпрымальнік.
14.55 Дзелавы вястун.
15.10 Справа.
15.20 «Том Соер», мульт.
15.50 Паміж намі, дзяўчаткамі...
16.10 Рок-урок.
16.50 Азбука ўласьніка.
17.25 За кулісамі.
17.55, 20.35 Надвор'е.
18.00 «Проста Марыя».
18.45 За радком пратаколу.
18.55 Тэма.
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.45 Бамонд.
21.00 Фільмы Л. Пчолкіна. «Сэрца на камень», с. 1.
22.15 Прэс-экспрэс.
22.25 Як слова наша адгукнецца.
23.10 MTV.

«Расія»
6.00, 13.00, 19.00, 22.20 Весткі.
6.20 Патрабуюцца... Патрабуюцца...
6.30 Формула-730.
7.00 Новая лінія.
7.20 Час дзелавых людзей.
7.50 Мульці-пульці.
8.00 Навіны Эй-Бі-Сі.
12.40 Сялянскае пытаньне.
13.25 «Выйсьці замуж за капітана», м/ф.
14.55 Тэлегазэта.
15.00 Паралелі.
15.15 Мульці-пульці.
15.25 Там-там-навіны.
15.40 Студыя «Рост».
16.10 Новая лінія.
16.55 Казкі для бацькоў.
17.25 Я — лідар.
17.45 Прасцей простага.
18.45 Сьвята штодня.
19.25 Падрабязнасьці.
19.35 «Санта-Барбара».
20.25 Ніхто не забыты.
20.35 Фэстываль «Проста сябры».
21.20 На палітычным Алімпе.
22.40 Аўтаміг.
22.45 Зоркі гавораць.
22.50 Спартовая карусэль.
22.55 Пецярбурскія сэзоны, ч. 3.

Санкт-Пецярбург
6.30, 11.30, 14.30, 18.30, 22.45 Інфарм-TV.
6.50 «Дзядулева дудачка», мульт.
7.05 Адам і Эва.
7.35 Этасы Зямлі.
8.10 Хранограф.
8.50 «Хо-ро-шоў».
9.10 Казка за казкай.
9.40 Дзецям пра зьвяранят.
10.00 Залаты ключ.
10.15 Тэлемагазін.
10.25 Перадвыбарная інфармацыя.
10.30 Хуткая дапамога.
11.00 Канцэрт на заяўкі.
11.40, 14.25, 18.05, 20.40, 0.55 Музычны момант.
11.45 «Мордка», м/ф.
13.15 Як склалі казку.
13.25 Казка за казкай.
14.40 Армія Расеі.
15.10 Хатні ўрок.
15.40 Там, дзе жыве Паўуцінч.
15.55 Па сакрэту ўсяму сьвету.
16.05 Чэмпіянат Расеі па міні-футболе.
17.20 «Дзе лебедзі зімуюць», д/ф.
17.30 «Неразьведзеныя масты».
18.10 Вялікі фэстываль.
18.55 Перадвыбарная інфармацыя.
19.00 Выбары. Наўпроставы эфір.
20.00 Сёньня.
20.35 Тэлемагазін.
20.45 «На парозе ночы», м/ф.
21.35 Партрэты. Л. Лявонава.
22.15 «Забытыя мясьціны», д/ф.
22.35 Ваш стыль.
23.10 Сам-насам з музыкай.
23.55 «Эўрапейскі калейдаскоп».
0.25 «Скрыпач», музычны фільм.

Серада, 2 сакавіка

Беларускае тэлебачаньне
8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Пад купалам Сусьвету.
8.20 Надвор'е.
8.30 Пяць хвілін на жарты.
8.35 «Максім Гарэцкі», д/ф.
9.00 Тэлебачаньне — школе. Жыцьцё людзей на старажытнабеларускіх землях.
9.30 «Ніхто, акрамя цябе».
10.15 Аэробіка.
10.50 Міжнародны фэстываль імя І. Саляртынскага (Віцебск).
12.40 Ліра.
13.30 Навіны.
16.00 Відэьма-нявідзьма.
17.00 Запрашальны білет. Танцавальны ансамбль «Равесьнік».
17.45 Парады агароднікам.
18.10 Навіны (Гомель).
18.25 Навіны БІ-БІ-СІ.
19.00 «Крок»: Карамболь.
19.35 Погляд у будучыню. Жыльлёвая праблема.
20.10 «Рамансы», канцэрт.
20.30 Кантакт.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 «Ніхто, акрамя цябе».
22.20 На сэсіі ВС РБ; Пад купалам Сусьвету; Пяць хвілін на жарты; Надвор'е; А. Дворжак. Сымфонія №9.

«Астанкіна»
5.20 Раніншая разьмінка.
5.30 Раніца.
7.45 Агляд рынку нерухомасьці.
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00 Навіны.
8.20 Сарока.
8.40 «Проста Марыя».
9.30 Эстрадны канцэрт.
9.40 У сьвеце жывёл.
10.20 Джэм.
10.50 Прэс-экспрэс.
11.20 «Гарачаў і іншыя».
14.25 Прадпрымальнік.
15.20 «Том Соер», мульт.
15.50 Джэм.
16.20 «Лятучы дом», мульт.
16.50 Загадка СБ.
17.00 Навіны.
17.25 Кампанія «Мір».
17.50 Дакументы і лёсы.
17.55, 21.30 Надвор'е.
18.00 «Проста Марыя».
18.50 Футбол. «Спартак» — «Барсэлёна». У перапынку (19.45) — Добрай ночы, малышы!
21.40 Фільмы Л. Пчолкіна. «Сэрца на камень», с. 2.
22.50 Прэс-экспрэс.
23.10 Максіма.
23.45 Футбол. Ліга чэмпіёнаў.

«Расія»
6.00, 13.00, 19.00, 22.20 Весткі.
6.20 Патрабуюцца... Патрабуюцца...
6.30 Формула-730.
7.00 Новая лінія.
7.20 Час дзелавых людзей.
7.50 Мульці-пульці.
8.00 Навіны Эй-Бі-Сі.
8.30 Бяз рэтушы.
12.40 Сялянскае пытаньне.
13.25 «Кукарача», м/ф.
14.55 Тэлегазэта.
15.00 Суседзі па планэце.
15.30 Там-там-навіны.
15.45 Студыя «Рост».
16.15 Новая лінія.
17.00 Мір і вайна.
17.30 Азы кар'еры.
17.45 Расейская энцыкляпэдыя.
18.15 «Настальжы».
18.45 Сьвята штодня.
19.25 Падрабязнасьці.
19.35 «Санта-Барбара».
20.25 L-клюб.
21.15 Пачакальня.
22.05 ЭКС.
22.40 Аўтаміг.
22.45 Зоркі гавораць.
22.50 Спартовая карусэль.
22.55 Тэлетэатар Расеі. «Свабодны сэрцам...»

Санкт-Пецярбург
6.30, 11.30, 14.30, 18.30, 22.45 Інфарм-TV.
6.50 «Як Алдар Касэ перахітраваў тыгра», «Баявы конік», мульт.
7.15 «На парозе ночы», м/ф.
8.10 Урок нямецкай мовы.
8.25 «У ільдох акіяну», д/ф.
9.30 Пскоўскі трыптых, ч. 1.
10.05 Там, дзе жыве Паўуцінч.
10.25 Перадвыбарная інфармацыя.
10.30 Хуткая дапамога.
11.30 Сярэбраная нітка.
11.40, 14.25, 18.05, 20.40, 0.50 Музычны момант.
11.45 «Міклуха-Маклай», м/ф.
13.25 Фільмы А. Згурыдзі. «Лясная быль».
14.40 Сам-насам з музыкай.
15.25 Хатні ўрок.
16.00 Чэмпіянат Расеі па міні-футболе.
17.15 Ваша права.
18.10 Вялікі фэстываль.
18.55 Перадвыбарная інфармацыя.
19.00 Выбары. Наўпроставы эфір.
20.00 Сёньня.
20.35 Тэлемагазін.
20.45 «Конь белы», м/ф, с. 2.
21.35 Да юбілею І. Багачовай.
22.35 Ваш стыль.
23.10 «Назад у ЗША». Б. Спрынгстын.
0.05 «Стартуем песьняй», канцэрт.

Чацьвер, 3 сакавіка

Беларускае тэлебачаньне
8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Пад купалам Сусьвету.
8.20 Надвор'е.
8.30 Пяць хвілін на жарты.
8.35 «Сустрэчы на арэне», канцэрт.
9.15 «Ніхто, акрамя цябе».
10.00 «Фея лялек», балет.
11.10 Роднае слова.
11.40 «Фірма прыгодаў», м/ф.
13.30 Навіны.
16.45 Тэлебачаньне — школе. Марш у музычных творах.
17.00 Міжнародны фэстываль спартовых танцаў.
17.50 Гаспадар.
18.10 Навіны (Горадня).
18.25 Навіны БІ-БІ-СІ.
19.00 Зачытайце мой ліст...
19.05 Бізнэс-рынг. Куды ўкласьці грошы?
19.35 Рэспубліка «Зялёны бор». Аздараўленьне дзяцей.
20.05 Пазыцыя ўраду.
20.20 Выступ Надзвычайнага і Паўнамоцнага пасла Баўгарыі ў Рэспубліцы Беларусі М. Ганчава.
20.30 Кантакт.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 «Ніхто, акрамя цябе».
22.20 На сэсіі ВС РБ; Пад купалам Сусьвету; Пяць хвілін на жарты; Надвор'е.

«Астанкіна»
5.20 Раніншая разьмінка.
5.30 Раніца.
7.45 Агляд рынку нерухомасьці.
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 22.35 Навіны.
8.20 «Раніншая музыка», мульт.
8.30 «Проста Марыя».
9.20 Футбол. Ліга чэмпіёнаў.
10.10 ...Да 16 і старэйшым.
10.50 Прэс-экспрэс.
11.20 «Гарачаў і іншыя».
14.25 Прадпрымальнік.
15.20 «Том Соер», мульт.
15.50 «Ціхая мая Радзіма». Песні Г. Заваліхіна на вершы М. Рубцова.
16.10 ...Да 16 і старэйшым.
16.50 Тэхнадром.
17.00 Навіны.
17.25 Лабірынт.
17.50 Дакументы і лёсы.
18.00, 20.35 Надвор'е.
18.05 «Проста Марыя».
18.55 Кінапанарама.
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.45 Лято «Мільён».
21.15 «Царскае паляваньне», м/ф, с. 1.
22.25 Прэс-экспрэс.
22.45 «Царскае паляваньне», с. 2.
23.55 На шляху да Ўэмблі.

«Расія»
6.00, 13.00, 19.00, 22.20 Весткі.
6.20 Патрабуюцца... патрабуюцца...
6.30 Формула-730.
7.00 Новая лінія.
7.20 Час дзелавых людзей.
7.50 Паехалі.
8.00 Навіны Эй-Бі-Сі.
11.00 «Санта-Барбара».
12.40 Сялянскае пытаньне.
13.25 «Ганна і камандор», м/ф.
14.45 Мульці-пульці.
14.55 Тэлегазэта.
15.00 Паралелі.
15.15 Канцэрт.
15.30 Там-там-навіны.
15.45 Студыя «Рост».
16.15 Новая лінія.
17.00 М-трэст.
17.15 За два крокі ад «Ямы».
17.30 «Усьмешка, дзеці...» В. Бяркоўскі.
18.00 Будні.
18.45 Сьвята штодня.
19.25 Падрабязнасьці.
19.35 «Санта-Барбара».
20.25 Кіно ў сакавіку.
20.40 Сам сабе рэжысэр.
21.15 Сола.
22.05 ЭКП.
22.40 Аўтаміг.
22.45 Зоркі гавораць.
22.50 Спартовая карусэль.
22.55 З залы Вярхоўнага Суда РФ.
23.10 Рамансы на вершы А. Пушкіна.
23.25 Астралёгія каханьня.

Санкт-Пецярбург
6.30, 11.30, 14.30, 18.30, 22.45 Інфарм-TV.
6.55 «Васьміножкі», мульт.
7.05 Фільмы Л. Когана. «Дай нам сёньня».
8.30 «Эўрапейскі калейдаскоп».
9.00 Новы Пецярбург.
9.30 Пскоўскі трыптых, ч. 2.
10.00 Там, дзе жыве Паўуцінч.
10.25 Перадвыбарная інфармацыя.
10.30 Хуткая дапамога.
11.00 Сем сланоў.
11.40, 14.25, 18.05, 20.40, 1.50 Музычны момант.
11.45 Тэлемагазін.
11.50 «Дзяўчаты з Сагдыяны», м/ф.
13.10 «Нургускі заказьнік», д/ф.
13.25 Храм.
14.40 Гістарычны альманах.
15.25 Хатні ўрок.
15.55 Урок нямецкай мовы.
16.10 «Раскажыце казку, доктар», мульт.
16.50 Дзецям пра зьвяранят.
17.10 Усё могуць каралі...
17.30 Рэформа і ўлада.
18.10 Вялікі фэстываль.
18.55 Перадвыбарная інфармацыя.
19.00 Выбары. Наўпроставы эфір.
19.45 Спорт, спорт, спорт.
20.00 Сёньня.
20.35 Тэлемагазін.
20.45 «На парозе ночы», м/ф.
21.40 «Начны Эрмітаж», д/ф.
21.50 Музычны ангажэмэнт.
22.35 Ваш стыль.
23.10 Вячэрні звон.
0.25 «Дон Жуан», спэктакль.

Пятніца, 4 сакавіка

Беларускае тэлебачаньне
8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Пад купалам Сусьвету.
8.20 Надвор'е.
8.30 Пяць хвілін на жарты.
8.35 «Сьпявае А. Камбурава».
9.00 Тэлебачаньне — школе. Марш у музычных творах.
9.15 «Ніхто, акрамя цябе».
10.00 «Крок»: Карамболь.
10.35 Пазыцыя ўраду.
10.50 «Партрэт каханай жанчыны», д/ф.
11.30 «Добрая казка», мульт.
11.45 «Гарызонт», альманах.
12.30 «Тэлесябрына».
13.30 Навіны.
13.40 Дзелавая хроніка.
15.50 Голас.
16.50 Дзелавая хроніка.
17.00 Канцэрт, прысьвечаны Дню беларускай міліцыі.
18.25 Навіны БІ-БІ-СІ.
19.00 «Міліцыя? Міліцыя!» Сьвяточная праграма.
20.00 Дом для чалавека.
20.30 Кантакт.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 «Ніхто, акрамя цябе».
22.20 На сэсіі ВС РБ; Пад купалам Сусьвету; Пяць хвілін на жарты; Надвор'е; «Румба», м/ф.

«Астанкіна»
5.20 Раніншая разьмінка.
5.30 Раніца.
7.45 «Вожык, сабака і хлопчык Ніка», мульт.
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00 Навіны.
8.20 «Гадзіньнік капітана Энрыка», м/ф.
9.35 25 гадоў аркестру «Баян».
10.20 Амэрыка з М. Таратутам.
10.50 Прэс-экспрэс.
11.20 «Гарачаў і іншыя».
14.25 Брыдж.
14.55 Дзелавая хроніка.
14.55 Бізнэс-кляс.
15.10 «Крокі насустрач».
15.35 «Гадзіньнік капітана Энрыка», м/ф.
16.50 Азбука ўласьніка.
17.00 Навіны.
17.25 Навіны культуры.
17.35 Чалавек і закон.
18.00, 20.35 Надвор'е.
18.05 Амэрыка з М. Таратутам.
18.35 Поле цудаў.
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.45 «Каплан», м/ф (Францыя—Швайцарыя), с. 1.
22.15 Чалавек тыдня.
22.30 Акадэмія.
23.10 Прэс-экспрэс.
23.20 Музагляд.

Канал «Расія»
6.00, 13.00, 19.00, 22.20 Весткі.
6.25 Патрабуюцца... Патрабуюцца...
6.30 Формула-730.
7.00 Новая лінія.
7.20 Час дзелавых людзей.
7.50 Паехалі.
8.00 Навіны Эй-Бі-Сі.
11.05 «Санта-Барбара».
11.55 Белая варона.
12.40 Сялянскае пытаньне.
13.25 Тэлетэатар Расеі. У. Сараян. «Зьбіваньне дзяцей».
14.55 Бізнэс у Расеі.
15.25 Там-там-навіны.
15.40 «Гарадок».
16.05 Новая лінія.
16.50 Дысней штопятніцы. «Полі», м/ф, с. 2.
17.45 Глёбус.
18.15 Бегіні каханьня. М. Віці.
18.45 Сьвята штодня.
19.25 Падрабязнасьці.
19.35 «Замак у Швэцыі», м/ф.
21.30 «К-2»: «САС».
22.40 Аўтаміг.
22.45 Зоркі гавораць.
22.50 Спартовая карусэль.
22.55 Вячэрні салён.

Санкт-Пецярбург
6.30, 11.30, 14.30, 18.30, 22.45 Інфарм-TV.
6.50 «Самая салодкая дыня», мульт.
7.05 «На парозе ночы», м/ф.
8.00 «Вячэрні звон».
9.00 Пскоўскі трыптых, ч. 3.
9.30 Рэформа і ўлада.
10.05 Урок нямецкай мовы.
10.25 Перадвыбарная інфармацыя.
10.30 Хуткая дапамога.
11.00 Усё могуць каралі...
11.20 «Васьміножкі», мульт.
11.40 «Табольская разная косьць», д/ф.
11.55, 14.25, 18.05, 20.40, 1.45 Музычны момант.
12.45 Да 90-годзьдзя з дня нараджэньня кінарэжысэра А. Згурыдзі. «Гульня зь невядомым», м/ф.
14.40 Неразьведзеныя масты.
15.10 Фільмы А. Згурыдзі. «Лясная сымфонія».
16.00 «Графіка», д/ф.
16.30 В. Біянкі — 100 гадоў.
17.00 «На сёмі вятрох», ч. 1-2.
18.10 Вялікі фэстываль.
18.55 Перадвыбарная інфармацыя.
19.00 Выбары. Наўпроставы эфір.
20.00 Сёньня.
20.35 Тэлемагазін.
20.45 «Конь белы», м/ф, с. 3.
21.35 Хранограф.
22.15 Наўздагад.
22.40 Ваш стыль.
23.10 «Бывай, малая», м/ф.
0.40 «Агрыпіна Ваганава», д/ф.

Субота, 5 сакавіка

Беларускае тэлебачаньне
8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Пад купалам Сусьвету.
8.20 Пяць хвілін на жарты.
8.25 Надвор'е.
8.35 «Ніхто, акрамя цябе».
9.20 Паказвае Віцебск.
10.15 Шматгалосьсе.
10.50 «Мама для мамантанятці», мульт.
11.00 Тыдзень плянэты.
11.15 «Румба», м/ф.
12.45 20 хвілін рэдактара.
13.05 Да 70-годзьдзя «Беларусьфільму». «Першы ўзвод», м/ф.
14.35 «Цацівэ», нарыс.
14.45 «Мой маленькі поні».
15.15 ПІК. Праблемы забесьпячэньня медыкамэнтамі.
16.50 Вобраз.
17.50 Фатаграфія 9×12. М. Трацьцякоў.
19.05 «Выдатныя маркі аўтамабіляў», с. 5.
19.35 «Нов і К» — топ-10.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 Пад купалам Сусьвету.
21.45 Пяць хвілін на жарты.
21.50 «Кол — шалёны сабака», м/ф.
23.35 Рэйтынг.
23.55. «Каскад».
0.10 НІКа.
0.25 Відэьма-нявідзьма.

«Астанкіна»
5.20 Раніншая разьмінка.
5.30 Раніца.
7.45 «Загадкавая плянэта», мульт.
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 22.30 Навіны.
8.25 Кампанія «Мір».
9.50 Агарод — круглы год.
10.20 Зорная гадзіна.
14.25 Прадпрымальнік.
15.10 Сьвята казкі.
15.50 Зорная гадзіна.
16.30 Аўта-шоў.
16.50 Тэхнадром.
17.25 Дакументы і лёсы.
17.35 «Эрмітаж», ч. 5. *
18.00 Раха тыдня.
18.30 Канцэрт Ансамбля танца Украіны імя П. Вірскага.
18.55, 20.35 Надвор'е.
19.00 У пошуках страчанага. Р. Зялёная.
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.45 «Пугач і котачка», м/ф.
22.40 Г. Вішнеўская ў Астанкіне.
23.30 «Тысяча і адна ноч», музычная праграма.

«Расія»
6.00, 13.00, 19.00, 22.20 Весткі.
6.20 Патрабуюцца... Патрабуюцца...
6.30 «Настальжы».
7.00 Новая лінія.
7.20 Час дзелавых людзей.
8.00 Навіны Эй-Бі-Сі.
11.20 «Заказаныя», м/ф.
12.40 Сялянскае пытаньне.
13.25 Аніматограф.
15.05 Чатырыста гадоў музыкі.
15.40 Тэлегазэта.
15.45 Новая лінія.
16.20 Футбол бязь межаў.
17.15 Фільм-прэм'ер.
17.30 Майстры. Т. Лаўрова.
18.15 Вуснамі дзяцей.
18.45 Сьвята штодня.
19.25 «Жанчына для ўсіх», м/ф.
20.50 «Помнік», мульт.
20.55 «Сталін з намі?», д/ф.
21.30 Джэнтльмэн-шоў.
22.00 Рэпартэр.
22.40 Аўтаміг.
22.45 Зоркі гавораць.
22.50 Спартовая карусэль.
22.55 Праграма «А».

Санкт-Пецярбург
7.00, 11.30, 14.30, 18.30, 22.35 Інфарм-TV.
7.25 «Бывай, малая», м/ф.
8.55 Фільмы А. Згурыдзі. «Аповесьць пра лясного волата».
10.10 «Разбойнікі і музыканты», мульт.
10.30 Хуткая дапамога.
11.00 Канцэрт на заяўкі.
11.40 Тэледоктар.
11.55 «Каралева бэнзакалёнкі», м/ф.
13.20 Сярэбраная нітка.
13.50 «Мэлёдыя экрана».
14.40 Сёньня і заўсёды.
15.00 Рознакаляровы сабака.
15.15 Гістарычны альманах.
16.00 Хакей. СКА — «Тарпэда». У перапынках (16.35) Спартовы агляд, (17.25) Вялікі фэстываль.
18.20 Дарожныя прыгоды.
18.55 Камэртон.
19.40 Экспрэс-кіно.
20.00 Надоечы.
20.35 Ваш стыль.
20.40 «На парозе ночы», м/ф.
21.30 Тэатральная праўінцыя.
22.55 Футбольна-забаўляльнае шоў памяці В. Разьнікава.
23.50 «Калі зоркі запальваюць...», канцэрт.
0.45 «Часы не выбіраюць». Канцэрт.

Нядзеля, 6 сакавіка

Беларускае тэлебачаньне
8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Пад купалам Сусьвету.
8.20 Пяць хвілін на жарты.
8.25 Слова да чалавека.
8.55 Справы вайсковыя.
9.40 «Кол — шалёны сабака», м/ф.
11.25 Аэробіка.
12.00 Настольны тэніс. Чэмпіянат Беларусі.
12.50 MTV. Лепшыя хіты.
13.20 ABC-клюб.
13.35 «Беларусы ў Амэрыцы», ч. 4.
14.20 Нядзельная тэлекавярня.
15.05 Існасьць.
15.35 Гасьцёўня «Тэлебома». Сустрэча з У. Ухіценкам.
16.20 «Падарунак для слана», мульт.
16.30 «Падкідыш», м/ф.
17.40 «Гінэс-шоў».
18.10 Грамадзкая думка. Наўпроставая лінія з удзелам старшыні Віцебскага аблвыканкаму У. Кулакова.
19.40 «Тэлесябрына».
20.00 Панарама.
20.35 Пад купалам Сусьвету.
20.40 Калыханка.
21.00 Пяць хвілін на жарты.
21.05 Рэха Алімпіяды.
21.50 «Сваякі», м/ф (Францыя).
23.35 «Не забудзьцеся ўключыць тэлевізар».
23.45 Каралеўскае паляваньне.

«Астанкіна»
6.50 Раніншая разьмінка.
7.00 Гадзіна сілы духу.
8.00 Бяз паўзы.
8.30 Раным-рана.
9.00 Палігон.
9.30 Тыраж «Спартлато».
9.45 Пакуль усе дома.
10.15 Раніншая зорка.
11.05 Пасьлех.
11.45 Пад знакам «пі».
12.30 Праўнцыя.
13.00 «Піф і Геркулес».
13.10 «Падводная адысэя каманды Кусто».
14.00, 17.30, 22.45 Навіны.
14.20 Кампанія «Мір».
15.00 Клуб падарожнікаў.
15.50 Шпаргалка.
15.55 «Кот Фэлікс», «Сапраўдныя паляўнічыя на прывіды».
16.45 Панарама.
17.25 Жывое дрэва рамёстваў.
17.45 Сьмехапанарама.
18.35 Тэлеўдзя.
18.50 Надвор'е.
18.55 «Мудрасьць беднай дзяўчыны», мульт.
19.05 «Непапраўны», м/ф (Францыя).
21.00 Нядзеля.
21.45 Спартовы ўік-энд.
22.00 Баль кіназорак.
22.55 Прамэнад у Марыінскім.
23.40 Кабарэ «Сінія ночы».
0.15 Вялікі шпацыр.

«Расія»
8.00 Добрай раніцы, Эўропа.
8.30 Вялікі хакей.
9.00 Студыя «Рост».
9.30 Пілігрым.
10.15 Аты-баты...
10.45 Кіпрас Мажэйка. Рэпартажы з «Малой Эўропы».
11.15 «Заказаныя на ўласнае жаданьне», м/ф.
12.40 Шэсьць сотак.
13.00, 19.00, 22.00 Весткі.
13.20 «Ня высечы...»
13.35 Вечары ў доме Гогаля.
14.05 Каробка перадачаў.
14.20 Гранд-рэпартаж.
14.50 Лепшыя гульні НБА.
15.50 У сьвеце жывёл.
16.55 Чароўны сьвет Дыснэя.
17.50 «Расея маладая», д/ф, с. 3.
18.45 Сьвята штодня.
19.25 «Прынцэса Клеўская», м/ф.
21.50 У Ксюшы.
22.40 Аўтаміг.
22.45 Зоркі гавораць.
22.50 Спартовая карусэль.
22.55 «На пляц, бэбі». І. Оцієва.

Санкт-Пецярбург
7.00 «Гаючае слова».
7.30 «На парозе ночы», м/ф.
8.25 Пецярбурскі ангажэмэнт.
9.10 «Дзіцячы баль», канцэрт.
9.40 Экспрэс-кіно.
9.55 Новыя часы.
10.30 Хуткая дапамога.
11.00 Нядзельны лябірынт.
13.05 «Успамінаючы Барыса Пастарнака», д/ф.
14.30 «Баявы конік», мульт.
14.40 «Рыкі-цікі-таві», м/ф.
15.55 Залаты ключ.
16.05 «Нягоднік», м/ф.
17.35 Крымінальнае дасье.
17.55 О-ля-ля.
18.30 Інфарм-TV.
18.50 «Я служыў у ахове Сталіна, або Песьні алігархаў», м/ф.
20.00 Вынікі.
21.05 Ваш стыль.
21.10 «Конь белы», м/ф, с. 4.
22.00 Адамаў яблык.
23.05 «Клёд Лярэн», д/ф.
23.35 — 0.35 «Вечная раніца апэрэты», канцэрт.

Паштовыя афэры

Дзякуючы афэрыстам зь Міністэрства сувязі нашая краіна можа трапіць у «чорны сьпіс»

На філятэлістычных рынках у Маскве, Пецярбургу, Вільні, Рызе ды іншых гарадох сёньня па вялікім кошце прадаюцца канвэрты г.зв. «першага дня» (Premier jour), прысьвечаныя выхаду ў сьвет беларускіх марак.

Праблема, аднак, у тым, што нашае Міністэрства сувязі не рабіла такіх кляйменьняў (гашэньняў). Напрыклад, маркі «Герб Полацка», «М.Гарэцкі», «Касьцёл у Магілёве», «Герб Менска» і некаторыя іншыя выпушчаныя ў паштовае абарачэньне без кляйменьня «першы дзень». А на рынках за мяжой яны прадаюцца.

«Ня можа быць!» — зьдзіўляюцца ў Міністэрстве сувязі. Між тым, на рынках замежжа зьяўляюцца ўсё новыя і новыя фальшывыя кляймены. Яны зробленыя тым самым штэмпелем, якім робяцца афіцыйныя кляймені. Штэмпель знаходзіцца ў сэйфе Міністэрства сувязі. Доступ да сэйфа мае абмежаванае кола чыноўнікаў, і таму пры жаданьні можна было б выявіць афэрыстаў. Аднак кіраўніцтва Міністэрства не сьпяшаецца правесьці дасьледаваньне.

«Гэтыя афэры хутка стануць вядомыя сусьветнай філятэлістычнай грамадзкасьці, і мы ўліпнем у «чорны сьпіс» на доўгія гады, прэстыж беларускай пошты будзе падарваны», — кажа адзін з аўтарытэтных беларускіх філятэлістаў.

П.П.



Марка з фальшывым кляйменьнем

Хворыя на рак маліліся зь біскупам

Упершыню гарадзенскі каталіцкі біскуп Аляксандар Кашкевіч правёў набажэнства для цяжка хворых на рак у анкалягічным аддзяленьні абласной лякарні. Ксяндзы фарнага касьцёлу ўжо каля году выхаднымі днямі наведваюць лякарню, каб паспавядаць хворых, прычым яны не адмаўляюць у гэтым і праваслаўным вернікам.

Сяргей АСТРАЎЦОЎ

Палкоўніка чакаюць на мітынгу

Начальніка службы грамадзкай бясьпекі УУС Менскага гарвыканкаму палкоўніка Срыбнага па дарозе на працу «схапіў» інфаркт.

Ён неадкладна быў шпіталізаваны і, за словамі дактароў, ня хутка вернецца да выкананьня службовых абавязкаў.

Палкоўніка Срыбнага добра ведаюць менскія палітычныя актывісты, бо ён не прапускаў ніводнага больш-менш значнага мітынгу. Праўда, палкоўнік ніколі не выступаў. Ягоным абавязкам было камандаваць сіламі міліцыі, якія сьцягваліся на мітынг дзеля забесьпячэньня парадку.

Відаць, нялёгкая гэта праца — ахоўваць спакой намэнклятуры. Тым ня менш знаёмыя па пляцы зычаць палкоўніку здароўя і хацелі б зноў бачыць яго на пляцы Незалежнасьці. Як-ніяк — свой чалавек.

Адам РОЎДА

Моцны стымул

У працаўнікоў менскага харчовага камбінату, дзе нядаўна быў выяўлены падпольны лікёра-гарэлачны цэх, цяпер штодзень — сьвята.

З працы яны вяртаюцца ня толькі ў добрым настроі, але яшчэ і з парою пляшак у кішэні. Рэч у тым, што гэтыя людзі займаюцца цяпер пераліваньнем (з бутэлек у бочкі) сканфіскаванай міліцыяй настойкі «Лимонна». А каб працавалі хутчэй, адміністрацыя вырашыла даплочваць ім «натураю» — па дзьве пляшкі ў дзень. І хаця санэпідэмстанцыя прызнала гэтае пітво небясьпечным для ўжываньня (таму «Лимонну» выліваюць і перапрацоўваюць), рабочыя між тым п'юць сабе і ня скардзяцца на здароўе. Працуюць з энтузіязмам — пераліілі ўжо 24 тысячы пляшак. Яны спадзяюцца, што ім даручаць апаражняць таксама пляшкі з ілжэнастойкаю, што былі сканфіскаваныя ў камэрцыйных крамах. Рабочым камбінату ўпершыню пашчасьціла атрымаць гэткую выгадную дзяржаўную замову.

М.В.

У Парэччы амаль сацыялізм

Нядаўна на станцыі Парэчча Гарадзенскага раёну стыхійна ўтварыўся рынак, прычым незвычайна танны.

Рэч у тым, што нашыя мытнікі нарэшце надумалі правесьці рэйд у прыгарадных цягніках на Друскенікі й на Вільню. Летувіскія мытнікі заўсёдыператрасаюць торбы пасажыраў, не дазваляюць вывозіць прадукты, а нашыя глядзелі на гэта скрозь пальцы. Аказалася, што ня толькі летувісы, але й самі гарадзенцы вывозяць у суседнюю краіну безьліч прадуктаў: па сто боханаў хлеба, дзясяткі пачкаў тварагу, курэй, яйкі і г.д. Мусілі яны ўсё прадаваць у Парэччы па ніжэйшых за магазінныя коштах. Слава мытнікам!

Пятро КАВЕНЬКА

Дзе падзецца беларускаму консулу?

Беластоцкія ўлады прапанавалі пад беларускае консульства адзін паверх у доме на вул. Варынскага.

Наш пасол у Польшчы сп. Сянько запатрабаваў ад беластоцкага ваяводы сп. Пруціса і віцэ-прэзыдэнта горада сп. Саснкоўскага выкананьня папярэдняе дамовы. Раней было дамоўлена, што пад беларускае дыпляматычнае прадстаўніцтва будзе знойдзены асобны будынак у цэнтры Беластока. Пасьля перамоваў зь беларускім пасолом гарадзкія ўлады наагул абвясьцілі публічныя таргі на будынак, дзе трэці месяц жыве зь сям'ёй консул Хадасевіч. Беларускаму дыплямату пры гэтым не прапанавалі іншае кватэры.

Міхал ВАЎКАВЫЦКІ

Сьв. † Пам.

АНЦЫЛЕЎСКІ Іван Францавіч

Управа Беларускага Народнага Фронту «Адраджэньне», Рада БНФ Партызанскага раёну г.Менска смуткуюць дзеля заўчаснай сьмерці сябры Фронту АНЦЫЛЕЎСКАГА Івана Францавіча, якая спасьцігла яго пры выратаваньні дзяцей на пажары, і выказваюць спачуваньне сям'і нябожчыка.

Мінулай суботаю, 26 лютага, жаночы часопіс «Мила плюс» наладзіў у Беларускім цэнтры моды фэстываль маладых мадэльераў. Уваходны білет каштаваў 300 тыс. рублёў. Відаць, задорага, бо заля была напаўпустая. І навогул было даволі сумна. Пачастунак быў таксама слабаваты: бутэрброды, сухое віно і кардонныя пакункі з апельсінавым сокам Tampico.

Намесьнік старшыні Нацыянальнага банку Аляксандар Баркун (на здымку разам з жонкаю) быў прадстаўлены публіцы як «адзін з фундатараў фэстывалю». Багаты ў нас Нацыянальны банк!



Вялікая тройка мае прыбытак

Вялікая тройка з Чыкага — General Motors, Ford і Chrysler — урэшце знайшла спосаб эфэктыўнай канкурэнцыі зь японцамі, якія ў апошнія 20 гадоў мелі над ёй перавагу. Амэрыканскія вытворцы ўкаранілі ашчадныя машыны й тэхналёгіі, якія дазволілі ім атрымаць летась агульны прыбытак 7,4 млрд. даляраў (для параўнаньня: пазалетась іхныя страты склалі 2,4 млрд.), ня лічачы зьмены мэтадаў бугалтэрыі ды спэцыяльных пэнсійна-страхавых адлічэньняў. Гэтага выніку амэрыканцы дасягнулі пры адносна слабым рынку: летась яны прадалі 14,2 млн. аўтамабіляў. Спэцыялісты прагназуюць сёлета ўзрост продажу да 15 млн. штук і дэклярююць рэкордныя прыбыткі, што маюць перавысіць 13 млрд. USD. Свае прагнозы яны грунтуюць на сталым росьце попыту, які ў бліжэйшыя два гады дазволіць абыходзіцца бяз скідак.

Скарб

У паўночным Ізраілі вадалазы паднялі з мора скарб, што складаўся з 4000 сярэбраных манэтаў эліністычнага пэрыяду. Цяперашні кошт скарбу ацэньваецца ў 800.000 даляраў. Знаходка важыць блізу 40 кг. З марскога дна быў узьняты блёк зьлепленых манэтаў (21 кг) і 1800 манэтаў паасобку. Усе манэты (так званыя тэтрадрахмы) паходзяць з пасяленьня Пафас на Кіпры, прыблізна з 145 году да нашай эры. Скарб быў на борце карабля, што плыў з Эгіпту і патануў падчас шторму на шырыні ізраільскага горада Хайфа.

З паведамленьняў замежнай прэсы

Праграма перадачаў 8-га каналу зь 1 па 6 сакавіка

Аўторак, 1 сакавіка

18.00 Для дзяцей: «Карусэль»; мультфільм «Энрыка Каруза» з сэрыі «Аміга і ягоныя сябры».
18.30 «Солтэк» прадстаўляе: «Дарэміфасолькі».
18.35 Муз. праграма.
19.05 Камэдыйнае шоў «Схаваная камэра».
19.25 Інтэрвію без пытаньняў.
19.35 «Хіл-стрыт Блюз».
20.25 Навіны.
20.35 Шматсэрыйны фільм «Лёс».
21.25 «Вам спадабаецца». Муз. праграма.
21.45 «Сабакі ў космасе». Маст. фільм.
23.15 Праграма відэакліпаў.

Серада, 2 сакавіка

18.00 Для дзяцей: «Карусэль»; мультфільм «Ганс Хрысьціян Андэрсэн» з сэрыі «Аміга і ягоныя сябры».
18.30 «Солтэк» прадстаўляе: «Дарэміфасолькі».
18.35 Муз. праграма.
18.55 Інтэрвію без пытаньняў.
19.05 «Спадарыня ўдача».
19.30 «Хіл-стрыт Блюз».
20.20 «Астракляса».
20.45 «Я куплю гэтую жанчыну».
21.35 «Джоан Рыверс Шоў», «Сіямскія блізьняты».
22.20 «Дык Трэйсі і пудзіла». Маст. фільм.

Чацьвер, 3 сакавіка

18.00 Мультсэрыял «Ганчакі», «Апэрацыя», «Цягнік-прывід», мультфільм «Фрыдрых Вялікі» з сэрыі «Аміга і ягоныя сябры».
18.30 «Солтэк» прадстаўляе: «Дарэміфасолькі».
18.35 Дак. фільм «Вераломны бік».
19.20 Муз. праграма.
19.40 Шматсэрыйны фільм «Лябірынт правасудзьдзя»: «Справа гонару».
20.40 Інтэрвію без пытаньняў.
20.50 Шматсэрыйны фільм «Лёс».
21.35 «Солтэк» прадстаўляе: «Вуліца».
21.40 Стрэс-паўза.
21.45 «Абуджэньне сьфінкса». Маст. фільм.
23.15 Праграма відэакліпаў.

Пятніца, 4 сакавіка

18.00 Для дзяцей: «Карусэль»; мультфільм «Гісторыя сувязі» з сэрыі «Аміга і ягоныя сябры».
18.35 «Солтэк» прадстаўляе: «Дарэміфасолькі».
18.40 Муз. праграма.
19.10 Інтэрвію без пытаньняў.
19.25 «Хіл-стрыт Блюз».
20.15 Мультфільмы Уолта Дыснэя.
20.35 «Я куплю гэтую жанчыну».
21.20 «Час мясцовы».
21.40 «Норт-біч» і «Сырамятны бізун». Маст. фільмы.
23.15 Праграма відэакліпаў.

Субота, 5 сакавіка.

15.00 Мультсэрыял «Сям'я Барклі», мультфільм «Электрычнасьць» з сэрыі «Аміга і ягоныя сябры».
15.35 «Солтэк» прадстаўляе: «Дарэміфасолькі».
15.40 Муз. праграма.
16.10 «Прапаведнік Кенэт Коплэнд».
16.40 «Я куплю гэтую жанчыну».
17.45 «Як маесься, дзядзька?» Група «А—Студыя».
18.10 «Залатое цяля». Маст. фільм (1 ч.).
19.35 Мультфільмы Ўолта Дыснэя.
19.50 «Шалом зь Ерусаліма».
20.55 Шматсэрыйны фільм «Лёс».
21.35 «Сем хвілінаў з «Хрыстафорам».
21.45 «Залатое цяля». Маст. фільм (2 ч.).
23.15 Праграма відэакліпаў.

Нядзеля, 6 сакавіка

15.00 Мультфільмы Ўолта Дыснэя.
15.25 Стрэс-паўза.
15.30 «Джоан Рыверс» прадстаўляе: Ф.Донах'ю і Ў.Познэр.
16.30 «Я куплю гэтую жанчыну».
17.35 Сустрэча з лаўрэатамі.
17.50 Прыгодніцкі сэрыял «Затока Небясьпечная».
18.20 «Солтэк» прадстаўляе.
18.55 Мультфільм.
19.15 «Апошні дзень у Парыжы». Маст. фільм.
21.15 На вашыя просьбы. «Бацька беларускага блюзу В.Шалкевіч». Паўтор.
21.45 «Альба-Рэгія». Маст. фільм.
23.20 Праграма відэакліпаў.

Падпісны індэкс 63887. Нумар падпісаны ў друк 28.02.94. Друкарня "Беларускі Дом Друку" (Менск, пр. Ф.Скарыны, 79). Замова 272 Наклад 22 000.
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12